

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

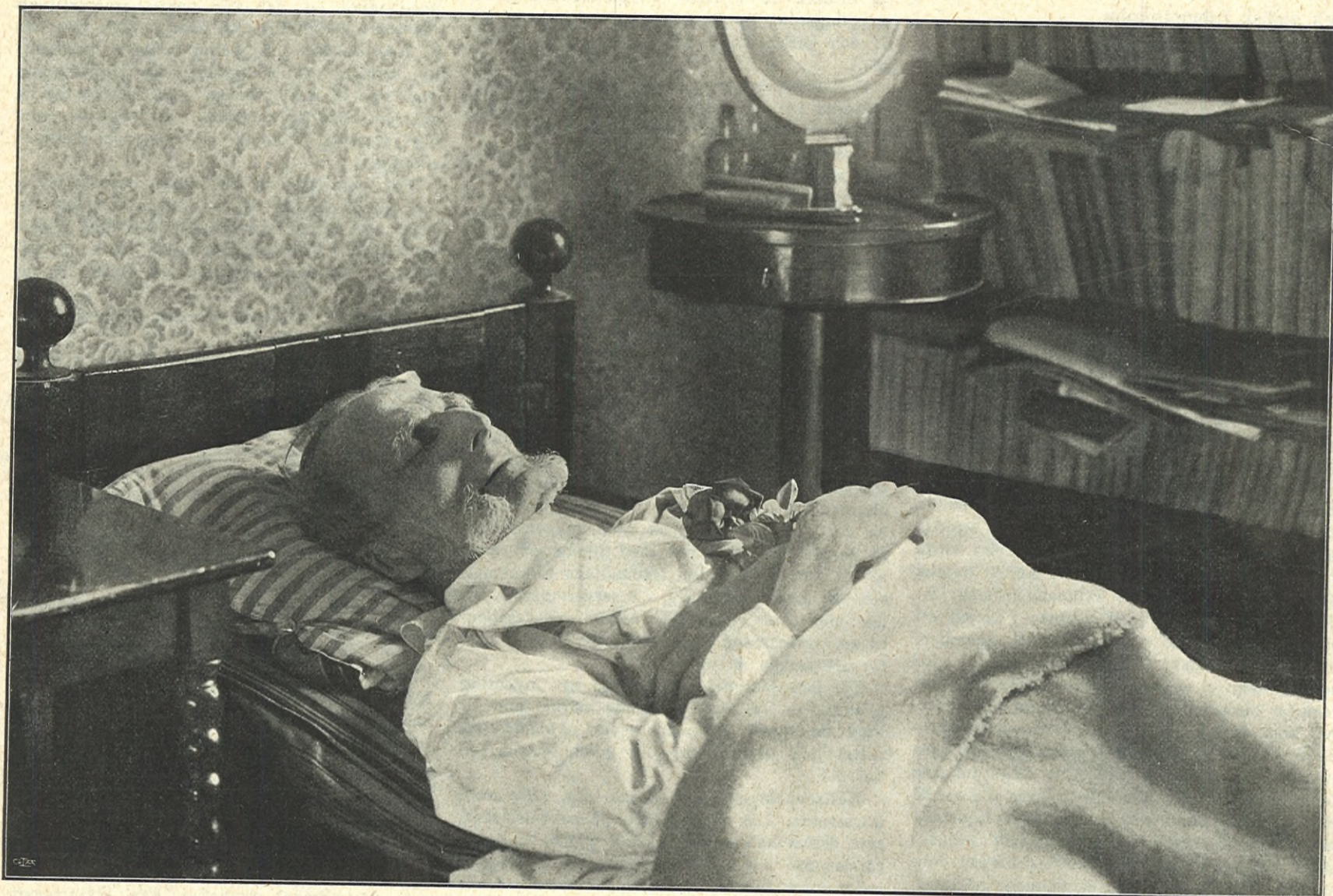

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

SVEN ADOLF HEDIN PÅ DÖDSLÄGRET. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

SVEN ADOLF HEDIN.

DITT ÖGAS BLIXT har flammat slut,
du släppt din rödjarbila,
och striden, härligt kämpad ut,
förbytt i dödens hvila.
Nu dånar tempelklockors malm
vid färden din, den sista,
som går mot ljus från natt och kvalm,
och mjukt septembervindars psalm
hörs tona kring din kista.

Allt Sveriges folk i saknad står
vid kämpens stäckta bana. —
En fosterjordens nya vår
din eldsjäl ville dana.
Den mur, som guldets murat stark,
du sökte få att vika,
du trängde mellan stam och bark
och plöjde mången ogräsmark
för frihetssådet rika.

Hur varmt du tänkte och hur stort
i låga studiekammarn,
men inför våldets kopparport
du blef en Tor med hammarn!
Din skarpa tankes hvita glöd
sprang öfver barrikaden,
din röst blef stål, ditt hjärta sjöd,
förtryck och svek du bragte död,
som stormen mejar bladen.

Nu brinner hösten på den mull,
som huldt din kista täcker.
Det är den enda gärd af gull
ditt Sverige åt dig räcker.
I lif och död din fattigdom
dig följer som din ära.
För dig var timlig äflan tom,
men idealets röda blom,
den fick din tinning bära.

Dess törne gaf dig djupa sår,
men nu är smärtan öfver,
och gallisk frihetstrikolor
sin frihetskämpe söfver.
Så slumre du i kullens frid
från gärning stor och trägen!
Re'n blåsa nya lurar strid.
Vi gå emot en annan tid —
din eld bestrålar vägen.

Den 24 september 1905.

ERNST HÖGMAN.

* * *

Det var efter en kort tids kvalfullt aftyanande, som Adolf Hedin den 20 dennes utgick ur de lefvandes tal. Men dessförinnan har han under en följd af år kämpat med tunga kroppsliga lidanden, de där dock ej förmått hejda hans verksamhet som en af vårt parlamentariska lifs främste män.

Då den märklige politikern i fjol fyllde 70 år, återgaf Idun i sitt nummer 16 af nämnda årgång hans porträtt tillika med en utförlig artikel om hans lifsgärning, och hänvisa vi nu våra läsare dit. Här vilja vi endast betona hans många insatser till kvinnans förmån: för hennes likställighet med mannen i rätten att själf förfoga öfver sitt förvärf och egendom, för hennes politiska fullmyndighet o. s. v., insatser, som ej minst skola bidra till hans minnes bevarande. Hans stora unionsvänlighet kom däremot att på allra senaste tiden reducera åtskilligt af de sympatier, hvarmed hans person och verksamhet hittills omgäfvits från frisinnadt håll, och det måste sägas ut, att då han vid sommarens ertima riksdag motionerade mot 100-millionslånet, tog hvarje årligt svenskt sinne afstånd från detta den bepröfvade politikerns sätt att besvara norrmännens hänsynslösa rättskränkning.

Vår här meddelade bild af Adolf Hedin på hans dödsläger ger en gripande bekräftelse på den materiella torftighet, under hvilken han lefvat. Det torde kanske kunna mana till eftertanke hos en och annan af våra socialt högtställda och ekonomiskt välsituerade hvardagsmänniskor att veta, att den man, som sedan 40 år, med snilletts eld och energiens oförbrännlighet, fogat några af de viktigaste hörnstenarna i vår samhällsbyggnad, dog fattig i en simpel träsäng och utan ens ett örngottsvar på sin hufvudkudde.

Själf fattig, ömmade han för fattigdomen. Sålunda är det känt, huru han bestämdt undanbad sig hvarje blomstergärd på sin kista, med tillägg, att den, som på sådant sätt ville hedra hans minne, i stället skulle till sterbhuset öfverlämna pengarne, på det de måtte komma hans mångåriga, af sjukdom brutna tro-tjänarinna till godo. Och den lilla intäkten af den här reproducerade fotografien, som tillhandahålles allmänheten, är likaså afsedd för samma behjartansvärda ändamål.

CENTRALKÖKSIDÉN TILLÄMPAD.

I KÖPENHAMN vid Forchhammersvej — stadsdelen Frederiksberg — intill Markuskyrkans plan finner man inom ett ganska luftigt och fredligt kvarter en ståtlig byggnad, som för närvarande bär namnet "Centralbyggningen".

Huset har först i år blifvit färdigt, om det nu kan kallas fullfärdigt, ty nog målades det någonstädes i första våningen vid vårt besök.

Ägaren och direktören, herr Otto Fick, förevisade med outtröttligt tillmötesgående sin skapelse — ännu så länge en isolerad företeelse, men gifvetvis en modell till de framtida storstadshemmen i gemen.

Huset är inredt för 25 familjer med bostad på ettdera 3, 4 eller 5 rum, förutom entré, serveringsrum, "pulterkammare", duschrum, W. C. och piskbalkong med nedstörtningsrör för affall.

Hufvudentrés ljusa färger och de gladt röda mattorna i trappor med mässingsbalustrader gör genast ett intryck af angenäm komfort.

Rummen äro ljusa och af ordinär storlek. Alla våningar försedda med elektriskt ljus och varmvattenledning för uppvärmning samt en kakelugn pr lägenhet. Dammsugare och ventilationsapparater hålla luften ren. Genom automatisk elektrisk elevator och genom hustelefon står hvar lägenhet i förbindelse med centralköket i källarvåningen, hvarifrån sedan kan fås förbindelse med allmän telefon.

Hvar och en inbyggare inrättar ju sitt hem efter egen smak, och någon likhet mellan de resp. hemmen, annan än den som själfva bostadens komfort erbjuder, kan ju icke uppkomma. Det hem, som vi hade nöjet beträda, föreföll ytterst behagligt med en atmosfär af tryggad fred. Allting blänkte. Det annars okufliga köpenhamnsdammet tycktes ha respekt för detta originella hemvist utan en grottekvarn åt gårdssidan. Duschen med tillgång på varmt såväl som kallt vatten framkallade förnimmel-sen af fysiskt välbehag. I serveringsrummet, där elevatorn gick upp, befann sig gasapparaten, vattenledning — varmt och kallt — små förvaringsskåp m. m.

För bekvämlighet och trefnad var ingenting glömdt, — så vidt vi kunde märka, men hr Fick förringade blygsamt redan uppnådda resultat och påstod, att det ännu fattades en hel del.

Källarvåningen var kanske den allra mest intressanta. Här finga vi sikte på mekanismerna, som drifva hela verket. Hr F. gjorde en handrörelse och — vips svängde skoborstningsapparaten rundt och ett par skodon blefvo putsade på några sekunder. Han rörde vid en knapp, en rem, ett handtag — och det rusade och rasslade från ofvan till nedan, kolet fraktades upp till köket, vattnet till karbaden (som serveras i källarétagen) sattes i kokning, eller varmluft pressades in i ledningar o. s. v.

Ja, snabbt och lätt gör den moderna tekniken ifrån sig den mångfald af mödosamma bestyr, som måste bli utförda i ett hem, där full ordning skall råda, bestyr, som hittills tagit egentligen kvinnokraften i anspråk, i många fall öfver höfvan.

Köket och hushållslokaler — en långan rad — erbjödo en tilltalande syn. I det stora kökets midt tronade en väldig järnspisel, åtkomlig från tre sidor, där det ideligen kokade och fräste under tillsyn af en aktningsbjudande föreståndarinna. I rummet nästintill ordnades brickorna för elevatorn. Ett annat tjänstgjorde som förvaringsrum för konserverad frukt — burk vid burk rundt alla hyllor, ett tredje... men hvar husmor förstår ju, hur förråden måste vara ordnade i storstilade hushåll.

Och nu komma vi till det stora kapitlet: maten.

Då pensionären vaknar och behagar ringa, bekommer han att börja med hvad dansken kallar "Morgenmad", som levereras efter hvars och ens speciella önskan. Till frukost serveras sedan en varm (eller kall) rätt, jämte smör, bröd, "pålägg", kaffe, te, kakao eller mjölk. Middagen består af två rätter, alltid tillagade af förstklassiga varor. Två à tre gånger i veckan tillkommer dessert. Anrättningarna bli obetydligt kryddade, på det att pensionärerna själfva må kunna krydda efter smak. Alla härför nödiga ingredienser tillhandahållas gratis af köket.

Till middagen hör kaffe (eller té). Till afton serveras té (öl eller mjölk) och smörgåsar, om ej annan öfverenskommelse träffats.

Man må ej föreställa sig maten nypigt utportionerad — det står pensionären fritt att rekvirera påfyllning af hvarje rätt, tills han är fullt belåten. Ej heller behöfver pensionären befara, att på bordet finna anrättningar, som han ej kan fördraga. Då han flyttar in, gör han reda för sin smak, och hvad han ratar blir noteradt i köket på tafla, som dagligen rådfrågas.

Vill pensionär ha främmande hos sig, säger han till pr telefon dagen förut, och köket serverar allt hvad han önskar efter lågt restaurationspris. All servering, utom den kontraktsmässiga, betalas särskildt vid hvar månads slut.

Måltiderna serveras vid den af pensionären själf bestämda tiden.

Servisen levererar centralköket, som pr hissen tar tillbaka alla kärl för diskning; den som vill begagna egen servis, får ha den märkt, då äfven den blir diskad i köket.

Dukning och servering vid bordet åtar sig köket endast mot särskild betalning.

Men så opraktisk behöfver ingen vuxen person vara, att han ej kan besörja sin dukning med alla de små personliga särdrag, som han värderar, då han slipper ifrån all omsorg om mat och servis.

Rengöring af själfva bostadsrummen besörjes ej heller af centralbyggningen.

Man har icke ansett det lämpligt att på något som helst sätt gripa in i privatlifvet. Men allt gröfre arbete, som trappornas renhållning, fönstertvättning, dammsugning, passning af eldstäderna, skoborstning m. m. blir utfördt pensionärens omsorg förutan. Det vill säga han bestämmer ju tiden, då t. ex. dammsugaren skall göra sitt verk i bostaden.

Pensionärernas tvätt åtar sig icke centralbyggningen. Men både tvättstuga, torkvindar och strykrum stå till pensionärens förfogande, och centralköket anskaffar den hjälpmadam, som behöfs, och bespisar henne i köket för 1 krona pr dag.

För inom pensionärs familj fast anställd jungfru är pensionspriset lägre än för principal.

Och hur ställer sig nu kostnaden för detta hushålls- och hemlif, så skyddadt för hagel och oväder både "i torget" och inom de egna väg-garna?

Den danska prislistan ser ut så här:

Årliga utgiften för 1 person:

En 3-rumslägenhet med serverings- och badrum m. m.	600 kr.
Full pension	660 "
Centralvärme	70 "
Dammsugning, trapprenhållning, fönstertvätt m. m.	84 "
	1,330 kr.

D:o d:o d:o för 2 personer	1,918 kr.
D:o d:o d:o för 2 personer i en 4-rumsl. (750—850 kr.)	2,098 à 2,198 kr.
D:o d:o d:o för 3 personer	2,614 à 2,739 "
D:o d:o d:o för 4 "	3,106 à 3,231 "
D:o d:o d:o för 2 personer i en 5-rumsl. (1,050 kr.)	2,423 kr.
D:o d:o d:o för 3 personer	2,939 "
:o d:o d:o för 4 "	3,431 "

SALUS
Garanti **CACAO** *

I plomberade påsar
à 100 gr. 1/4 & 1/2 kg. *
Pris 35 öre pr kg.

Obs. noga garantimärket
"Sålus" *
och blått tvärstreck.

Hultmans Fabriker
Malmö. Telefon 661

UR EN MÅLARES DAGBOK.

Då vi undrade, om hr Fick arbetat efter förebilder från Amerika eller Tyskland, försäkrade hr F., att han nog sett sig om både i Chicago och Berlin, men att "det här är så danskt det kan vara".

Vi komplimenterade naturligtvis och förmådde, att köpenhamnarna i högsta grad voro intresserade af företaget.

"Köpenhamnarna? Visst icke, och öfverhufvud icke danskar, det är svenskar och tyskar, som intressera sig... Jag har redan en svensk herre, som bor här, och två svenska damer, men det är litet vanskligt med svenskar, deras smak är så olika mot vår. Men à la bonheur... jag står i förbindelse till Sverige i alla fall — skämtade hr F. — det är en svensk tjänstflicka, som bragt den här idén till mognad... Vi hade ju nog pröfvat åtskilligt, min hustru och jag, med hushåll och tjänstfolk, innan vi försökte med en svenska i köket... hon var ju som de andra — fästmannen rökade mina cigarrer och slet mina permissioner, och jag sa till min hustru: skall man behöfva anlita den ockulta vetenskapen för att lyckas komma ifrån det här kökseländet? Så började vi fundera och fundera... och här syns nu resultatet", slutade hr F. med en gest åt den stora byggnad, vi nyss lämnat.

Den direkta anledningen måtte nu ha varit hvilken som hälst — hufvudsak är, att det ändtligen kommit till stånd ett företag, som visar möjligheten af att skaffa de framtida hemmen det de nödvändigast ha behof af: lugn. Att sådant med svårighet och blott i undantagsfall kan ernås i de nuvarande hemmen, är naturligt. Tjänstvilligt folk försvinner mer och mer, och kostnaden för arbetshjälp ökas undan för undan, medan den uppslitande mödan för renhållning, för matanskaffning och mattillredning står kvar och inkomsterna sällan växa i proportion till de ökade utgifterna.

Skola icke centralbyggnader komma att erbjuda idealhem för konstnärspår och författare? De ensamma med arbete för brödet utomhus, kunna de önska sig bättre än att vid hemkomsten mötas af prydighet, värme, ljus och färdiga anrättningar? De gamla och trötta paren med en sparad penning, hur godt kunna de ej få det i denna sorts hem, där de ej skola bero af någons godtycke! Nybegynnarna, de oerfarna — hvilken bundsförvant skola de ej få i centralköket, som icke begår några misstag!

Men på alla skall den vunna möjligheten att fördjupa hemlifvets innebörd verka befriande. Många skola komma att handla mindre smått än förut, blifva mödrar och husmödrar i anda och sanning. Det väsentliga i lifvet och samlifvet med människorna, skall det icke komma bättre till sin rätt, sedan det oväsentliga tvingats att intaga den plats, som bör tillkomma det hos den verkligt odlade människan, den, som förstår att syfta till — det centrala i tillvaron?

METTA GREGER.

Nytt kvartal

står för dörren, och ärade kvartalsprenumeranter erinras om nödvändigheten att omedelbart förnya prenumerationen, på det intet afbrott i tidningens regelbundna öfversändande må uppstå. Det sista kvartalet kommer att bjuda på många synnerligen värdefulla och intressanta bidrag i såväl ord som bild. Särskildt vilja vi erinra om det i år i flere hänseenden mer än vanligt intressanta **julnumret**.

MINNS DU, när trossarne gjordes loss och landgångarne med då skötos ner på kajen? Det bullret glömmar jag aldrig. Det var som klockringningen öfver vår grusade lycka,

Signalklockan pinglade till ett par gälla slag, propellern piskade med tröga rörelser det grumligt stillastående vattnet till skum, och vi gingo med sakta fart ut ur hamnen.

Men på kajen stod du kvar och i din blick, som tårlös oafslåligt sökte mig, där jag stod akterut för att så länge som möjligt kunna se dig, läste jag en nyvaknad ångest öfver det, som du till dess ännu icke kunnat fatta — att vi skulle skiljas, att vi måste skiljas.

Allt mer och mer aflägsnade vi oss, du följde efter så långt kajen nådde och skulle i din tankspriddhet gått ännu längre, om ej en tullbetjänt i sista ögonblicket fattat dig i armen. Då väcktes du till den grymma verkligheten och för första gången under denna smärtsamma dag såg jag dig föra näsduken först som till en viftning och så till dina ögon. —

Jag viftade igen och jag ropade: "Farväl, Marianne! Vi ses igen!" Men jag märkte, att rösten blef tjock i min hals, ty jag visste, att jag ljög. Vi se hvarandra aldrig mera.

Så försvann båten. Den började kränga redan utom hamninloppet och snart försvunno passagerarne ned under däck.

Men länge stod jag kvar där akterut och såg den lilla staden med sin gamla kyrka, sina röda tegeltak och sina väderkvarnar smälta samman, krympa hop till en liten fläck, en hopgyttring af hus utan bestämda konturer, alldeles som på en lavering.

Ja, så är sommaren öfver och hösten är när.

Bladen hafva redan börjat gulna och falla till marken ett efter ett, och svalorna hafva dragit söderut.

Minns du, när vi hörde det första sträcket af flyttande tranor komma dragande öfver våra hufvuden under klagande skri? Minns du, att jag sade:

— Nu draga tranorna hem. Nu är det snart höst. Snart reser äfven jag!

Du bara såg på mig och sade:

— Du! Du får aldrig resa!

Och så kysste du mig, och jag hade ej mod att i den stunden säga dig, att jag inom tre veckor skulle vara långt borta. Ty under en kvinnas kyss vågar man ej tillstå sanningen — icke ens för sig själf.

Älskade!

Går du i afton tillbaka till de ställen, vi haft kära? Vandrar du genom den tysta gången i den lilla parken, där vi suttit så många gånger och hvarifrån vi kunde höra fontänens sakta plask? Dricker du som vanligt ditt thé russe med rostadt bröd i det lilla kaféet, där vi brukade supera om aftnarne? Tänker du i din ensamhet på mig?

Hvad det var lustigt den gången vi först råkades!

Du kom med hastiga steg åt den lilla gata, vid hvilken jag bodde. Jag låg i mitt fönster och rökte min cigarrett. Jag såg dig på långt håll, och jag gladdes åt din spänstiga gång och den med röda vallmor prydda hatten. Jag tänkte: jag skulle vilja måla det här — den gamla sneda gatan med sitt plank, de lekande trasungarne och så dig.

Då skrek det till alldeles nedanför.

En liten sexårig parfvel hade fallit och slagit näsan i blod. I gudar, så han skrek!

Med ens hade du lyft honom upp och med din näsduk sökte du torka honom ren från blod. Men den var för liten — eller också

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Sändes **tull- & portofritt** direkt till privata.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

blödde pojken för mycket. Du såg dig villrådig om, ända tills jag sade:

— Om ni vill, fröken, finns här vatten och näsdukar också!

Och så tog du pojken med in till mig. Han blödde ner ett helt handfat och två af mina bästa näsdukar, men du pysslade om honom så mildt och vänligt, som endast kvinnor sådana som du kunna det. Och nu skrek han inte längre, han bara såg på dig, där du torkade honom ren från blodet, såg på dig med stora, vidgade ögon, som man ser på något riktigt vackert. Och bredvid dig stod jag, tafatt som alla män, när det gäller att hafva mjuk hand och ett vekt hjärta, och såg på dig — äfven jag.

Och först sedan pysen gått, sade jag mitt namn.

Du rodnade och sade mig det... och från den stunden var det mig, som hade vi länge känt hvarandra. Tyckte du ej detsamma?

Du stannade helt kort, såg flyktigt på mina skisser och utkast, och då du gick, följde jag dig hem till din port.

Under vägen sade du mig, att du hette Marianne och att din fader var grosshandlare.

Jag sade dig, att jag var målare och låg i din lilla fädernestad för att taga några studier och för att måla min tafla.

Var det därför, att du läst i romaner, att vi målare städse äro mer eller mindre bohëmer, eller kom det sig af din vistelse utomlands, att du var nog friggjord att våga lofva mig ett möte?

Men dagen därpå möttes vi igen. Minns du det, Marianne?

Först vid 11-tiden på förmiddagarna gick jag till den lilla parken för att måla på min tafla. Jag behöfde nämligen solljus.

Så vackert bokarnas grönska gjorde sig, belyst af middagssol, och mot den gulnade Venusstoden — den, som du skrattande berättade mig, hvarje vinter togs in och förvarades i borgmästarens tambur som gratisprydnad och bevis på hans smak för konst.

Och medan jag målade, satt du ofta om dagarna bredvid och såg på. Du rökte din cigarrett — det lärde jag dig aldrig — och du berättade, hvilken helig fasa du väckt, när du på en middag i den lilla staden första gången tände den. Du blef nära på boykottad därför. — Men så hade din mor dött, när du var mycket liten. Din far tänkte blott på affärer... och så fick du råda dig själf.

Minns du den eftermiddagen, då det blef ett sådant åskregn, när vi gingo hem? Du måste följa med mig in för att ej bli alldeles genomvåt. Du såg dig så nyfiken om i mitt rum; första gången du var där, hade du knappast tid därtill. Men nu!

Jag drog ned gardinerna och tände. Så sluppo vi se blixterne. Vin dukade jag fram, och du drack och fick färg på kinderna och glans i blicken. Och jag tog ner från väggen min gamla mandolin och spelade för dig.

Kostymer

blifva fullt fraicha efter tvättning eller färgning hos **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.**

Åh, så du gladde dig! Du längtade ut — det såg jag på dina ögon — du trodde, att mitt lif måtte vara ett härligt lif, och du längtade efter ett liknande.

Och dina kinder glödde, och du satte en ros i ditt hår och gnolade med:

“Non, non mon ange, non, non mon ange, jamais le coeur ne change, l'amour d'un jour, l'amour d'un jour ce n'est pas de l'amour!”

Det dröjde länge, innan åskvädret var öfver. Det blef sent, innan du gick.

Men sedan den kvällen träffades vi ofta — mycket ofta — hos mig. — — —

Hvarför hafva alltid kvinnorna så ondt af en medsystems lycka? I synnerhet de kvinnor, dem kärleken aldrig blef beskär, de, som fått åldras utan att hafva hvilat vid en mans bröst och utan att hafva hört hviskas i sitt öra: “Jag älskar dig!”

Så brådt alla stadens skvallertungor fingo om dig och mig! Nå, jag var ju man — men dig, kvinnan, kastade de sig öfver.

Och för en gångs skull tänkte din far ej endast på sina affärer.

Och så talade han med mig. Jag ville förskona dig från att höra allt, hvad han sade mig. Nog af — han hade redan bortlofvat dig till en man, hvars förmögenhet var lika stor med den, som du en gång får i arf. Och aldrig ville han gifva sin dotter åt en målare, som ännu icke hade den minsta lilla duk upphängd till torkning i Nationalmuseum. Kunde någon tänka sig det!

Du grät, när vi träffades härnäst. Äfven mot dig hade han varit hård. Men när jag sade dig, att jag skulle resa, tystade du mig med en kyss.

Men trots allt träffades vi. Sommaren hade gått — en sådan härlig tid! — och bladen började gulna.

Du ville, att jag skulle taga dig med mig. Du grät länge med hufvudet mot min arm, då jag sagt dig, att det kunde jag ej. Ack, Marianne, hvad den stunden var ljuf, men bitter. Dock i det längsta trodde du, att jag skulle stanna.

Så gingo de få dagar, som återstodo, och den sista dagen var inne. Vi hade druckit vårt kaffe i det lilla hörnrummet och tömt ett glas vin tillsammans. Du hade kysst mig många gånger — men jag hade ingen tröst att gifva dig.

Bara ett fattigt: “Vi ses igen!” — fattigt därför, att jag visste det vara en lögn. Men hvad skulle jag göra?

Så satt du länge, stum, hållande min hand i tårlös smärta — för den gafs inga ord och inga tårar — och så följde du mig till båten.

Och nu skall jag aldrig återse dig, Marianne. Och aldrig återvända till den gamla staden, där hvarje plats skulle minna mig om dig. Hvarför skall man återvända till brända tomter?

Men du, Marianne, skall gifva dig med din rike friare, du skall föda barn, blifva frodig matrona och kanske stadsfullmäktigefru. Måhända skall du minnas mig — bäst, om du ej gjorde det!

Men kommer du någonsin att få veta, att en ung kvinna gifvit sig i jublande kärlekslycka åt en man, som icke kan taga henne med sig, därför att han är fattig och obemärkt, så skall du för henne hafva ett urskuldande och öfverseende ord. Ty du har själf älskat en gång, Marianne! — — —

SIGURD P. SIGURDH.

RYKTBARHET.

DEN HISTORISKA anekdoten berättar, att då konung Ludvig XVIII efter det första kejsardömets fall red genom de fattiga kvarteren i Paris, han skulle ha frågat en gammal vedhuggare, hvad han tyckte om Napoleon.

Gubben svarade, att han kände ingen med det namnet.

Kungen förklarade:

— Napoleon! Napoleon Bonaparte!

Men gubben skakade på hufvudet: han visste ingenting om någon Napoleon Bonaparte!

Och kungen vände sig allvarligt till sin omgifning:

— Mine herrar! Här lefver midt i hjärtat af Paris en man, som aldrig i sitt lif hört talas om Napoleon!

All jämförelse haltar, men vid Adolf Hedins död kom jag att tänka på den anekdoten.

Det var på onsdagen. Underrättelsen om dödsfallet hade redan spridits öfver hufvudstaden medels affischer och anslag. Men på midnatten strömmade aftontidningarnas kolportörer ut öfver staden, fyllande gatorna med sina gälla rop:

— Senaste underrättelser från Karlstad! . . .

Jag frågade ett par af dem, om de inte kände till den förnämsta nyheten i de färskatidningspackor, som de buro under armen. *Sven Adolf Hedin* var död!

Den ene svarade:

— Jag såg det på affischen. Hedin — hvem var det?

Och då jag upplyste honom om den mannen, försökte han ett par gånger:

— Hedin . . . riksdagsman Hedin — död!

Profvet måste emellertid icke ha utfallit till hans belåtenhet. Rösten saknade den öfvertygande klangen och lät sväfvande och tveksam. Och om ett par ögonblick hörde jag de bägge kolportörerna med full hals och fullständigt obekymrade om freden i Portsmouth slunga ut sitt välkända:

— Underrättelser från Karlstad! . . . Senaste krigstelegram!

Ett stycke längre fram stötte jag på ett par arbetare, sysselsatta med Stockholms stads älskingsarbete: att rifva upp en alldeles nylagd gata. Jag tilltalade dem:

— Vi ha gjort en stor förlust i dag på morgonen. Riksdagsman Hedin har dött!

Den ene fällde sitt stora järnspett och sade lugnt:

— Jaså! Är han död? Det står väl i aftontidningarna, kan jag tro.

Men kamraten höll upp midt i hugget och sade frågande:

— Hedin? Hvad var det för en?

Det finns således på hufvudstadens gator folk, som icke kände till *Sven Adolf Hedin* och hans lifsgärning! Icke förr, än då de i tidningarna läste om hans död!

THORE BLANCHE.

»KOM, LÅT OSS LEFVA FÖR VÅRA BARN!» FÖR IDUN AF JENNY VELANDER.

(Slut fr. föreg. n.r.)

NÄR FRÖBEL på 1840-talet kastade sina tändande ord in bland kvinnorna och försökte väcka dem till insikt af den härliga uppgift de ha: att nedlägga en sådd af idéer hos de generationer, som skola bära framtiden, fann han endast få villiga att höra. Tysklands kvinnor hade i allmänhet inga förutsättningar för att fatta hans ord. Däremot funno de gensvar hos några unge män, som entusiasmerades af honom. Dessa män samt några få kvinnor var det, som efter hans död förde hans sak vidare. Särskildt var baronessan von Marenholtz i hög grad verksam. När Preussens barnträdgårdar stängdes af regeringen 1851, begaf hon sig ut på resor för att verka för saken i främmande land. Småningom kommo Fröbels idéer till de amerikanska kvinnorna, och hos dem funno de en god jorntjänst. Där fanns både själfständighet i uppfattningen, energi och god vilja att sätta in i social verksamhet samt tillräcklig bildning för att utan möda sätta sig in i ett pedagogiskt system. Det dröjde icke länge, förrän Förenta staterna gjort Kindergarten till en nationell sak, och nu finnas de öfver hela landet. Likaså har Frankrike upprättat Kindergarten eller, som de där kallas, écoles maternelles, i hela landet, och staten utbildar lärarinnor till dem. Vid folkskoleseminarierna meddelas teoretisk och praktisk handledning till blifvande lärarinnor vid dessa moderskolor.

När Fröbels tankar från främmande land strömmade tillbaka in öfver hans fosterland, funno de jordmännen bättre beredd. På 1860-talet bildades flere föreningar, som upprättade barnträdgårdar. 1873 bildades Fröbelförbundet. Redan 1859 upprättades seminarium för utbildande af lärarinnor. Man har nu många erfarenheter af dessa anstalter, och en af dessa är just den, som Fröbel var mycket rädd för att man skulle göra. Han var icke rädd för något så mycket som för att man skulle fastslå vissa metoder som de äkta fröbelska. Han tålde aldrig, att hans lärjungar kallade sig fröbelianer eller gjorde några som helst ansatser till att bilda parti. Han förmanade dem att alltid ha det allmänmänskliga skarpt i sikte. Han hade visst en förkänsla af, att det skulle bli svårt att skydda hans ortagård för pedanteriets och formalismens lifshämmande intrång. Men det må framhållas, att äfven om de göra sitt intåg i en barnträdgård, så är denna dock till gagn. En barnkammare, som är schablonmässigt inrättad, är bättre än ingen barnkammare alls, och kan den rädda de små från gatans smuts och exempel, så har den välsignelse med sig, om än ej så riklig som den kunde.

Äfven till Sverige har barnträdgården kommit på sitt segertåg genom kulturländerna. Några få barnträdgårdar äro i gång, men de arbeta under ganska bekymmersamma förhållanden och ha ännu icke mött fullt förstående ens bland de bildade kvinnorna. Den svenska genomsnittskvinnan står ju förvånande oberörd af sociala sträfvan och önskemål. Dessutom ligga hennes intressen på det litterära området så godt som uteslutande åt det skönlitterära, och de kvinnor äro säkert lätt räknade, som följa med pedagogisk litteratur vare sig hemlandets eller utlandets. För att erhålla någon kännedom om barnträdgårdar och fröbellitteratur — mycket rik i synnerhet på tyska och engelska språken — måste man gå utom bygdegränsen, och det är kanske därför, som fröbelstankarna verka ganska främmande här.

För vårt folk i sin helhet har det ännu icke

Med oktoberkvartalet

följer gratis till alla prenumeranter **Iduns julnummer**, som litterärt och konstnärligt intager en af de allra främsta platserna bland årets julpublikationer. Glöm därför ej att i god tid förnya prenumerationen!

Lagermans Kraft-skur-pulver "TOMTEN".

gått upp, att barna- och ungdomsvård äro lifsfrågor för ett folk. Förklaringen ligger nära till hands. Genom emigrationen omplanteras i främmande jord de, som nationen ej vårdat sig om, och andra få bära bördan för dess försummelse. Denna ström af immigranter har tvungit Förenta staterna att med all energi kasta sig på problemet att fostra individen. Hemma har blifvit ett stort tomrum efter den, men så menar man, att nu är arbetet icke större, än att man kan ta det mycket bekvämt. Genom denna ström bortföres också en mängd just af dem, som ha friskt mod och glad lust att brottas för nya idéer, och så få de hemmablifna gå i mera ostörd ro med sina gamla föreställningar. Men tanken: "Kom, låt oss lefva för våra barn", den är en af den nya tidens tankar, ty den föddes så sent som i förra århundradet och dess nödvändiga förutsättning, det är kvinnokultur. Där den icke finns i tillräcklig grad, där är tanken en död och förhånad bokstaf.

Hvad kunna vi vänta af den sådd, som barnavännerna nu äro i färd med här i landet? Allt godt, för så vidt det är allvar med ytt-ringarna af vaknande intresse för de stora frågorna, för de djupa spörsmålen om ansvar och sanning och arbete, som komma från de svenska kvinnorna i våra dagar.

EN MOR. NÅGRA DAGBOKSANTECKNINGAR AF HANNA KAMKE.

HVAD DET känns tungt att sitta ensam i natten och vänta, bara vänta.

Nu höras snabba, unga steg på gatan, det är han, det *måste* vara han. Han lofvade så säkert att komma före midnatt, och nu är den längesedan förbi.

Lampan brinner svagt, och jag är så trött, så trött.

Tyst, nu slog porten igen. Jag skall lyssna, om han kommer.

Nej, det var en annan.

Gud bevara mitt barn därute bland alla dessa, som locka honom bort. Låt honom ej förlora sig själf.

Mina drömmar, mina fagra drömmar, hvart tego ni vägen? Min präktige, varmhjärtade gosse, hvad ha de gjort af dig, alla dessa, som göra nöjet till sin Gud!

Skall jag upplefva den skammen, att *min* son natt efter natt sitter bland de dådlösa stackare, som i sprit dränka sitt förstånd?

Allt hvad godt, hvad ädelt var tilltrödde jag honom. Jag sökte leda honom rätt, då kommo vännerna, de falska, och visade honom en annan väg, en väg, som leder ner i djupet.

Jag hör hur de skratta, frestarna, åt en mors förtviflan, åt en fars bittra sorg, när sonen, som de sett växa upp till yngling, obarmhärtigt ryckes ifrån dem af alla dessa, som vinka och locka därute.

Gud, Gud, finns det då ingen rättvisa, få de ostraffadt mördra de ungas själar, måste man maktlöst se på, hur det käraste man äger glider sakta, men säkert ned i afgrunden, från hvilken ingen räddning finnes?

Och alla gåfvor, alla möjligheter, skola de gå i kvaf?

Samhälle, jag förbannar dig, som ställer frestelserna i deras väg.

Kamratlif, jag förbannar dig, du som drager ned i fördärfvet, då du kunde verka upplytande, förädlade.

Hvilken förtviflan griper mig ej, när jag tänker, hur det kunde vara, och hur det är.

Där sitta de, alla de unga, söner till mödrar, som kanske vänta i ångestfull bidan som jag.

Där sitta de med glaset i hand, med skumma ögon och stammande tunga. Odågor utan märg och kraft, moraliska bankruttörer.

Utför, utför går vägen i svindlande fart.

Men kan då ingen hejda den farten, måste de räddningslöst prisgifvas åt fördärfvet?

Gud, Gud, var barmhärtig, väck känslan af skam, väck längtan till upprättelse! Jag ber dig, som Monika bad, rädda, rädda min son!

Du får ej låta honom gå under, grip tag i honom. Om han ej nås med mildhet, tag då stormen till hjälp. Det blir ett tveeggadt svärd för mitt eget hjärta, men om blott sorg kan väcka honom, så gif honom sorg.

— Jag hör röster på gatan — nu, nu kommer han — Gud vare lof.

Nej, det var inte han. Det var en annan mors son. Stackars mor, som väntar.

Det blåste kallt, där jag stod i fönstret och spanande lät blicken flyga uppåt och nedåt gatan.

Om jag kunde få dö, kanske det blefve hans räddning.

Hur kan en son dag för dag strö ut pengar för usla nöjen, då hans far kämpar en kamp till döds för dagligt bröd?

Hur kan en son natt efter natt låta sin mor vaka i ångest och sorg?

Kanske borde jag sofva, men jag kan ej. Ångesten drifver mig upp.

Alltjämt hoppas jag, att hans hjärta skall röras af denna trägna omsorg. Kanske min kärlek skall vinna seger, om ock med offret af mig själf. Skulle jag låta honom hejdlöst gå vidare, vore han förlorad.

Därför offrar jag mina natters sömn, mina dagars ro. Min egen kraft tömmes droppe för droppe, men det måste ske. Skulle jag låta honom blindt störta sig själf?

Nu är jag en hämsko på hans väg, en ropandes röst, som kanske ändå tränger ned i hans hjärta,

Gud, låt den rösten ljuda högre, än de andras, som med fagra ord bedåra, som säga, att *Du* inte finns, som predika lasternas religion.

En förtärande vrede griper mig, när jag tänker på dem, som vilja locka de unga på sedeslöshetens slippriga stig.

Skall allt, hvad en mor under årtal utsatt, hänsynslöst förtrampas af dessa den nya tidens apostilar, som bjuda de unga stenar för bröd?

Förbannelse öfver dem, som locka våra barn ut på gungflyn, som täcka en bottenlös afgrund.

Alla mödrars verop skria till himlen och nedkalla förbannelse öfver dem, som draga deras barn ned i fördärfvet, som lära dem, att svart är hvitt, att ondt är godt, att sinnlighet är kärlek.

Mina ögon svida som eld. Nattvak och tårar, det har blifvit min lott.

Men tyst — nu sättes en nyckel i låset — det måste vara han, ack om det vore han och inte en villa af mina upprörda sinnen. I morgon är åter en arbetsdag, och jag är så trött, så trött.

Jag hör hans steg — nu kommer han — sorglös och glad.

Hvad förstår han af mina kval? I "vännernas lag" har han glömt sin mor. Men kanske ändå ej?

Kanske tarken på trötta ögon, som vaka för hans skull, en dag klappar på hans hjärta och lär honom misskund med sig själf och med den, hvars lif han förtär.

Nu är tid att hvila — vakan är slut för i dag — men hur blir nästa natt?

Lanolin-Sanz-Tvål.
Garanterad ren, neutral, mild och öfvertet.
Bästa Barntvål
25 öre st.
Grumme & Son
Stockholm.

TREFALDIGHETSKYRKAN I UPPSALA.

EFTER ENGRUNDLIG RESTAURERING, utförd på initiativ af professor Nathan Söderblom, är den gamla s. k. bondkyrkan i Fyrisstaden nu färdig. Den är af mycket hög ålder, somliga påstå äldre än domkyrkan, andra, att den är byggd år 1400 och tillbyggd af konung Sverker. Enligt Kasper Strömbäcks 1866 utgifna »Gamla Uppsala» begagnades den som domkyrka under domkyrkans byggande 1287—1435. År 1620 inrymdes den åt Uppsala landsförsamling. Tvärskepp, torn och vapenhus äro af yngre datum, men templets historia för öfrigt föga utredd. Enligt sägen skulle St. Eriks mord skett just invid kyrkan.

År 1844 skrifer C. J. Bergman i en skildring »Mälarens minnen», tryckt hos den nyligen som hundra-årig aflidne boktryckaren Cedergren i Visby, att den är af »dålig stil, men omsorgsfullt underhållen och prydligt tegelfärgad». Vid den stora eldsvådan 1702 natten emellan den 15 och 16 maj ödelades nästan hela Uppsala, och då nedbrann äfven kyrkans höga torn, hvilket störtade ned på taket, men det inre förblef dock oskadadt, och var detta efter branden den enda lokal, som fanns kvar, där gudstjänst kunde hållas.

Efter tillsägelse hos den strax intill boende kyrkvaktaren få vi som ciceron frun själf, bärande kyrkans nyckel, en tingest af ungefär en fots längd. Vi stiga in och stanna öfverraskade. Höga vackra hvalf och pelare möta oss, ehuru kyrkans yttre ej anger något sådant. Uti sidoskeppens spetsbågshvalf se vi alltså de omtalade, under rappningen funna gamla målningarna. Här i sidoskeppen är det endast änglar och blomstermotivslingor, då däremot i de s. k. vapenhusen eller tvärskeppen hela scener ur Kristi lidandes historia äro afbildade. Så se vi t. ex. i högra skeppet de tre vise männen med spiror och rökelsekar samt dyrbara skänker, Jesu begrafning, Jesus på korset, kopparormen, Moses i öknen manar vatten ur klippan, alla intressanta genom karaktäristiken i framställningen. Särdeles märklig är bilden, som föreställer Noak och hans söner. Noak ligger på marken, bredvid står en af sönerna med en mantel, som han ämnar breda öfver sin far, en annan håller händerna för ansiktet och vänder sig bort, medan den tredje, som jag starkt misstänker vara Sem, ser på sin far med ett leende så genomgående humoristiskt, att man har svårt att hålla sig allvarsam. Kristi himmelfärd med djupa spår efter fötterna i hälleberget är också intressant, äfvenså uppståndelsen och Abrahams offer. Emellan dessa äro i de trekantiga spetsbågfälten bilder af Abraham, David m. fl. Uti vänstra skeppet möter oss strax till vänster en af de intressantaste större bilderna, Herodes låter döda alla bethlehemitiska gossebarn.

Artisten N. Asplund har utfört den stora målningen öfver ingångsdörren, den barmhärtiga samariten, samt skulptören Sörensen-Ringhi de här afbildade båda relieferna. Restaureringen har varit grundlig. Så har t. ex. golvet sänkts till sin ursprungliga plan, pelarne bragts i dagen genom undanskaffande af påsmetad puts och gipsgrannlåt. Framskaffande af målningarna under lim och krita har nog varit ett tidsödande och svårt arbete, likaså undanskaffandet af de emellan pelarne fastskiljade läktarne m. m.

Predikstolen af sandsten verkar kall med sitt järngaller, och fönsternas skrikande färger äro heller icke behagliga med sina porträtt och bilder af St. Birgitta m. fl.

Predikstolen lär emellertid skola erhålla ytterligare utsmyckning af konstnärerna Sörensen-Ringhi och Milles. — Genom denna nu fullbordade tempelrestaurering har staden fått ännu en sevärdhet och grannkyrkan en konkurrent. Det yttre har restaurerats i så måtto, att rappningen blifvit undanskaffad, hvarigenom teglet blottats.

FRÅN DEN NYRESTAURERADE TREFALDIGHETSKYRKAN I UPPSALA. A. BLOMBERG FOTO. 1. KYRKANS YTTRE. 2. NATTVARDEN. ALTARRELIEF AF SÖRENSEN-RINGHI. 3. GETSEMANE. RELIEF AF SÖRENSEN-RINGHI. 4. MITTELSKEPPET MED HÖGALTARET. 5. HUFVUDINGÅNGEN MED ASPLUNDS ALFRESKOMÅLNING »DEN BARMHÄRTIGE SAMARITEN». 6. HÖGRA SIDOSKEPPET. 7. HÖGRA TVÄRSKEPPET MED ORGELVERKET.

UR
DAGSKRÖNIKAN.

A DOLF HEDINS LIK-FÄRD blef, som var att förutse, en den mest imponerande folkhyllning åt den hädangångne politikerns och demokratens minne. Förutom ett antal af den aflidnes riksdagskamrater, medlemmar af Publicistklubben, Frisinnade landsföreningens förtroenderåd, Frisinnade klubbens styrelse, en deputation från Södermanland-Närkes nation i Uppsala o. s. v. slöto sig ett nittiotal korporationer ur hufvudstadens arbetarhär, hvar och en företrädd af sitt standar, till processionen, som därigenom fick en längd af flere kilometer. Ej mindre mäktig var den lefvande mur af åskådare, som utefter Karlavägen, Nybrogatan, Östermalmsgatan, Odengatan, Norrtullsgatan och landsvägen ut till Nya kyrkogården inramade det väldiga liktåget, hvilken i fråga om tillslutning säges ha varit det största sedan Aug. Blanches

DROTTNING SOFIAS ANKOMST TILL JÖNKÖPING PÅ VÄG TILL SANNA.
TILL VÄNSTER DROTTNINGEN, SOM JUST UPPSTIGER I VAGNEN, TILL HÖGER LANDSHÖFDINGEN OCH FRIHERRINNAN PALMSTIERNA SAMT BORGMÄSTAR PALMGREN. HOFFOTOGRAF H. HOLM FOTO.

stoff en decemberdag 1868 fördes ut till samma kyrkogård. Den i Sveriges flagga höljda kistan bars ut från döds- huset till likvagnen och från likvagnen till graf- ven af sex den aflidnes kamrater på stockholms- bänken, hrr Lindhagen Bergström, Branting, Berg, Wavrinsky och John Olsson, samt Publicistklubbens ordförande hr E. Rimman och redaktör O. v. Zweigbergk.

VÅRT UNGA FÖR- SVAR. Hvarje höst, någon vacker september- morgon, samlas i Kungs- trädgårdens alléer och på den stora planen fram- för Carl XIII:s staty en anseelig massa skolung- dom, alumner från huf- vudstadens läroverk och folkskolor samt från ele- mentarläroverken i de mellansvenska provin- städerna, hvilka gosse- skaror efter ett synner- ligen vackert korum, bland de höstfärgade träden, under flygande fanor och klingande spel marschera ut till Kak- nässkogen för att hålla täflingskjutningar.

Så äfven i år. Men

S. A. HEDINS BEGRAFNING DEN 24 SEPT. 1905. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. LIKTÅGET PASSERAR ODENGATAN. 2. KISTAN SÄNKES I GRAFVEN Å NYA KYRKOGRÄDEN.

VÅRT UNGA FÖRSVAR. FRÅN SKOLUNGDOMENS TÄFLINGSSKJUTNINGAR I STOCKHOLM HÖSTEN 1905. 1. KORUM I KUNGSTRÄDGÅRDEN. 2. UTMARSCH TILL

TÄFLINGSPLATSEN. 3. UNDER SKJUTNINGEN. 4. UTSTÄLLNING AF TÄFLINGSPRISEN. 5. GENERAL RAPPE ÅSER TÄFLINGARNA. A. BLOMBERG FOTO.

det var denna gång nästan lifigare än vanligt, det föreföll som om de unga skyttarne besjälats af den nyväckta nationella andan och omfattade täflingen med verklig hänförelse. Vi meddela här några bilder från denna skolungdomens dag, hvilken mer och mer arftar sig till en nationell klangdag.

VÅR NYE JAGARE. Vår flotta har i dagarna tillökats med en ny jagare, »Magne», som för ej längesedan anlände till Göteborg från England. »Magne» är byggd hos firman Thornycroft & Co i Chiswick, en liten stad vid Themsen, ej långt från London. Fartyget har ett deplacemang af 430 ton, alltså något större än »Modes» (400 ton). Dimensionerna äro: längd 66, största bredd 6,3, och djupgående 2,5 meter. Vid profurerna uppnådde »Magne» under tre timmars gång en fart af 30,705 knop, och maskinerna utvecklade 7.700 hästkrafter. Bestyckningea utgöres af sex 57 millimeters snabb-skjutande kanoner samt två 45 centimeters rör-liga öfvervattenstorp-tuber. Det af 1904 års riksdag till »Magne» byggande anvisade anslaget utgjorde 1,212,000 kronor.

»Magne» är en systembåt till de båda hos samma firma byggda japanska jagarna »Schirakumo» och »Asaschio», hvilka under rysk-japanska kriget visade sig så förträffliga. Den senare var, som man torde minnas, med om amiral Rodschestvenskis tillfångatagande.

STOCKHOLMS STADS ARBETSFÖR-MED-LINGSANSTALT, sedan länge beslutad, har i des-

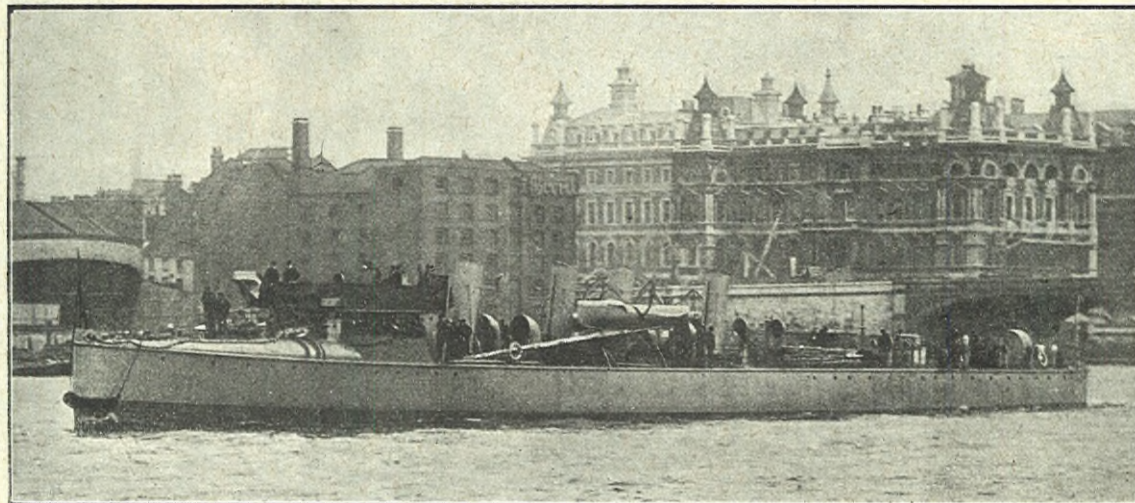
sa dagar öppnat sina lokaler, belägna i huset nr 29 Norrlandsgatan. Vid öppnandet närvar ett stort antal inbjudna, bland hvilka sågos generaldirektörerna von Krusenstjerna, Sahlin och Lagerheim, ledamöter af stadsfullmäktige, representanter för Stockholmspressen samt ett stort antal större arbetsgifvare i hufvudstaden och representanter för arbetareorganisationer.

De inbjudna samlades i de manliga arbetssökandenas väntrum, där de hälsades välkomna af ordföranden i anstaltens styrelse, rådman R. Öhnell. Han erinrade om anstaltens uppgift att förmedla allt slags

arbete samt därvid i främsta rummet tillse, att arbetsgifvarna erhålla den arbetskraft, de behöfva, och arbetarna det arbete de ästunda. Anstaltens sträfvan skulle oafslåttigt blifva att, under iakttagande af den strängaste opartiskhet, i görligaste mån tillfredsställa både arbetsgifvares och arbetares, både husmödrars och tjänstefolks önsknings och behof. Tal. slutade med att uttala den förhoppningen, att anstalten skulle af allmänheten omfattas med välvilja och förtroende.

Anstaltens föreståndare är sjökaptan S. H. Morell, och expeditionen hålles öppen kl. 9 f. m.—1 e. m. samt 4—7 e. m. alla söckendagar utom lördags- och helgdagsaftnar, då den stänges kl. 1.

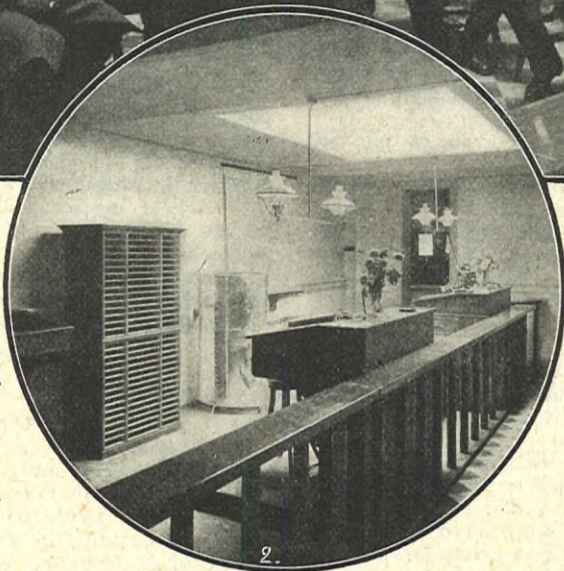
Arbetsförmedlingen är, som bekant, afgiftsfri, gäller både män och kvinnor och fortgår oberoende af strejker och lockouter. Den tillämpar väsentligen samma expeditionssystem, som användes vid öfriga nordiska förmedlingsanstalter. Man torde kunna vara fullt förvissad om att en nya anstaltens verksamhet skall förde arbetande klasserna blifva till stor nytta. Framför allt bör den kunna i stor utsträckning afhjälpa den arbetslöshet, som endast förorsakats däraf, att arbetssökande i ett stort samhälle icke kunna erhålla kännedom om de arbetstillfällen, som verkligen förefinnas och hvilka rent af vänta på passande arbetskraft. Helt visst skall äfven ökad företagsamhet och därmed talrikare arbetstillfällen framkallas, då arbetsgifvarne finna sig kunna bestämdt påräkna att genom Arbetsförmedlingen genast erhålla den ökade arbetskraft, som tillfället kan kräfva. Om sålunda såväl ar-

DEN NYBYGGDA JAGAREN MAGNE LÄMNAR VARFVET I CHISWICK PÅ VÄG TILL SVERIGE. FOTO FÖR IDUN.

FRÅN STOCKHOLMS NYÖPPNADE ARBETSFÖRMEDELINGSANSTALT. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. GRUPP AF STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER, SAMLADE I DEN STORA VÄNTSALEN PÅ INVIGNINGSDAGEN. (1. RÅDMAN R. ÖHNELL, STYREL-

SENS ORDF. 2. FÖRESTÅNDAREN KAPTEN S. H. MORELL. 3. FÖRSTA EXPEDITRISEN FRU H. WAGNER. 4. FÖRSTE EXPEDITÖREN, ING. H. KJELLBERG.) 2. EXPEDITIONEN FÖR MANLIGA PLATSSÖKANDE.

betsgivare som arbetare förtroendefullt vända sig till anstalten, skall densamma otvivelaktigt blifva såväl individerna som samhället till båtнад.

BARNENS HÄLSA — SVERIGES NYTTA. För de skrofulösa barnen i vårt land göres här och hvar anstalter i hygienisk riktning, i afsikt att häfva de smås onda och göra dem sunda och arbetsdugliga för framtiden.

Nedanstående bild är från Öddön, nära Strömstad, hvarest Grangärde kommun inköpt en lägenhet, där dylika sjuklingar under sommaren få tillfälle att stärkas af sol, luft, salta bad, sandbad samt lämplig föda.

Innevarande sommar har sällskapet E. & V. i Grangärd, som tagit initiativet till detta välgörenhetsverk, haft 24 skyddslingar i en ålder från 3 till 14 år installerade på nämnda ö, och liksom de föregående åren har resultatet varit mycket tillfredsställande. Medel till underhåll af barnen anskaffas genom anordnande af basarer, där allmän ofervillighet gör sig gällande, ty denna form af barnavård uppskattas af alla, och exemplet borde allt mera mana till efterföljd, enär öfverallt i Sverige nog finnes skrofulösa barn, som genom lämplig behandling skulle kunna bevaras till hälsa och duglighet för framtiden.

FÖRENINGEN FÖR SÖMMERSKOR, som i våras firade sin 25 årsfest, räknar nu 540 medlemmar. För 75 af de klenaste bland dem har föreningen kunnat bereda kostnadsfri sommarhvila under längre eller kortare tid, för de flesta under en hel månad. 41 hafva gästade sommarhemmet vid Ortalaby, Väddö. För de öfriga har man bekostat vistelsen vid olika kurorter eller hos släktingar på landet. Alla äro nu återvända till Stockholm, med styrkta krafter, att återtaga sitt lifsarbete, samt med *tacksamhet* öfver att ha fått röna så mycket deltagande och stöd från medmänniskor.

GRANGÄRDES BARNKOLONI Å ÖDDÖN NÄRA STRÖMSTAD.

Köp Venersborgs BARNSKODONI!

Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget A. F. Carlssons Skofabrik, Venersborg.

Försäljes i minnt hos de flesta skohandlande i landet.

Då sommarhemmets kassa i våras var nära uttömd, motsågs sommaren med oro, men denna blef snart stillad, när gåfvor frikostigt inflöto, däribland från tvänne föreningens vänner, 500 kr. från hvar.

Sömmerskornas egna inbetalningar betäcka utgifterna för sjukdagar, läkarevård och medicin, men de kunna ej räcka till utgifterna för sommarhemmet och pensionsfonden. För betäckande af dessa båda poster är föreningen hänvisad till donationer och tillfälliga gåfvor. I år pensioneras 15 åldringar med 50 kr. hvar.

KAMRER ÅKE ÅKESSON †. I näst sista numret af Idun tillkännagåfvos vi namnen på de personer, som blifvit pristagare i Iduns fredstäflan, och som våra läsare torde erinra sig nämdes då kameraren vid Jordberga sockerbruk herr Åke Åkesson som förste pristagare, som den lycklige vinnaren af automobilen, motorbåten eller ock en summa af 2,000 kronor kontant. Då vi i dag återgifva förste pristagarens bild, måste vi ledsamt nog äfven sätta dödskorset efter hans namn. Han afled nämligen på aftonen fredagen den 15 dennes i sitt hem. Vid half tiotiden på kvällen hade han känt sig svårt illamående och få minuter därefter afled han.

Åkesson, som var född år 1858 och således vid från-

FRÅN DE STORA JORDBÄFNINGARNA I KALABRIEN. EFTER EN TECKNING AF DEN PÅ OLYCKSPLATSEN NÄRVARANDE ITALIENSKE ARTISTEN MATANIA.

MELLINS FOOD

har enligt läkares intyg visat särskildt digifvande egenskaper använd i dos af tre ä fyra gånger om dagen. Köpes å alla apotek. Prof samt broschyr gratis och franko från

**MELLINS FOOD DEPOT,
Malmö.**

fället knappt mera än 47 år gammal, var en ovanligt dugande tjänsteman. Den kamrerarebefattning, han vid dödstillfället innehade vid Jordberga sockerbruk, hade han skött i fem år, och dessförinnan hade han haft anställning å sockerbruket i Svedala, inom hvilken ort han äfven är barnfödd. Af öfver- och underordnade och kamrater var han allmänt afhållen för sitt öppna, redbara och flärdria väsen.

KAMRER Å. ÅKESSON.

Under de senare åren hade Å. varit angripen af hjärtlidande, och dödsorsaken uppgifves i provinsialläkarens oss tillhandakomna dödsattest hafva varit hjärtfel med blodpropp i hjärnan. Före sitt plötsliga fränfalle hade hr Å. hunnit med red. växla ett par skrivelser, af hvilka framgick, att han starkt funderade på att välja automobilen som pris. Hans efterlämnade maka har emellertid helt naturligt numera ansett sig hafva bättre nytta af det kontanta priset, hvilket ock till henne blifvit öfversändt.

EN DJURSKYDDETS VÄN är stiftarinnan af och ordföranden för "Kvinnoföreningen Djurvännerna" i Örebro, fru Elin Agrelius. Nämnda förening har nyligen afhållit en i sitt slag storartad basar, som hade till syfte att insamla medel för att kunna åstadkomma "stallar" för landtmännens hästar.

FRU ELIN AGRELIUS.

"Kvinnoföreningen Djurvännerna" består af ett femtiotal damer och det är ett villkor för en hvar, som väljes till medlem af denna verksamma förening, att vara djurvän ej blott till namnet, utan ock till gagnet. Enhvar tager del i arbetet, alla känna sig som länkar i en stor kedja, alla och icke några få bära dagens tunga och hetta och enhvar åtager sig villigt det arbete, som anförtros henne. Det är också ett ovanligt vackert resultat denna förening under sin korta tillvaro har att framvisa.

Fru Agrelius är genom sitt aldrig mattade intresse för främmandet af en mänsklig djurvård föreningens ledande själ, hvarjämte hennes intelligenta personlighet och stora musikaliska begåfning bidraga att utfylla mötenas förhandlingspauser med ett förädlade innehåll.

TVÅ MÄN OCH EN KVINNA. EN STOCKHOLMSHISTORIA AF M. S.

(Forts. och slut fr. föreg. nr)

NÄR HAN var nära, stannade han dock för att betrakta henne. Hon såg honom inte, men det inverkadet ej på hans samvete. Det manade honom i stället att grundligt sätta sig in i den syn, han nu hade framför sig. Han vore ej en människa med rätt tillskuren själ, om han med korslagda armar helt lugnt åsåg fortsättningen. Här ägde han sannerligen rätt att ingripa.

— God dag, Harriet.

Flickan, som satt med hufvudet nedböjdt i händerna, i hvilka hon höll en hopkramad näsduk, for upp med ett litet utrop. Öfver ett blekt, förgråtet ansikte flög en het rodnad, och ett par mjuka läppar krökte sig en smula.

— Hvad vill du här?
— Litet vänligare kunde du välkomna mig, sade han stillsamt. Jag är ute och går, som du ser. Får jag lof? Han slog sig ned bredvid henne. Hur står det till, Harriet?

— Ja, du ser väl. Tonen var trött.
— Är det slut med lefnadsmodet?
— Ja.
— Stackars lilla Harriet! De skarpa dragen veknade i medlidande. Hur har det kunnat gå så här!

— Jag vet inte — åja, jag vet — men jag visste inte att jag var en sådan stackare. Jag trodde mig vara så stark och förnuftig.

— Det är du nog också; det är för din styrkas skull du nu sitter här och gråter. Vore du svag, böjdes du helt beskedligt och lät saken ha sin gång.

— Vet du af alltsammans? afbröt hon honom hastigt.
— Ja, jag tror nästan allt.

— Men du vet inte af, att jag har lust att gå i sjön. Orden åtföljdes af ett hysteriskt skratt.

— Åja, jag kan till och med förstå det. Men det skall du inte göra, Harriet, det vore inte likt dig.

— Likt mig! Hvad är det för något som är det? Inte ens jag själf. Hon vred näsduken mellan händerna.

— Nej, inte som du nu är, och som du har handlat. Hvar har du egentligen haft ditt förstånd, Harriet?

Hon stirrade framför sig med en hopplös blick. — Hvarför frågar du så? Det är ju det som jag nu användt. Hela tiden har mitt förstånd talat, jag har lydt det absolut.

— Hvilken naivitet, barn. Har du då inte sett hvilket omaka par ni två måste bli?

— Hur många omaka par finns det inte? De lefva fram sitt lif rätt bra, hvarför skulle då inte vi kunna göra detsamma... Ja, så tänkte jag — men o, hvilken tanke! Det går inte, det går inte. Man kan inte lägga våld på sig så gränslöst... Men hvarför skall jag också vara så som jag är! Ibland tänker jag, att jag är mera fordringsfull än alla andra. Hvarför skall det briterfälliga inge mig förakt, hvarför skall jag känna vämjelse inför en människa, som... som...
— Ja, kära Harriet, du var nog inte så värst nogräknad. då du tog löjtnant Höök. Hvad såg du hos honom? Pängarna?

— Ja, jag har lidit under ekonomiskt betryck hela mitt lif. Åh, du kan inte tänka, hvad det vill säga! Att lefva i en ställning, som fordrar pengar och ha så knappt af den varan. Ända sen mamma sjuknade för sex år sedan, har jag ju varit ensam att tänka på allt. Holger i Uppsala... pengar. pengar... och nu i höstas kom också Gösta dit — mera pengar... och så tre bröder till, hemma i skolan. Och pappas affärer ha varit en trasslig härfva, om nätterna har jag inte kunnat sofva af ångest för att kraschen skulle komma. Ja, det kan inte beskrivas! Var det underligt, om jag fick den tanken att försöka hjälpa genom ett rikt giftermål? Jag visste, att Kristian var godhjärtad och generös, och att han skulle komma att lämna mig ganska fria händer...

— Men du har dock haft flere friare, Harriet, hvarför tog du just Höök?

— Friare hade jag nog — men de hade inte pengar. Den unga flickan skrattade kort, och det kom ett bitert drag kring munnen. — Om du visste, Valdemar, hur simpel och låg jag känner mig. Det är som om jag trampat under fötterna allt det, som gaf mig rättighet att lefva. Jag har sjunkit så djupt, att jag inte kan resa mig igen.

— Håll inne med sådant där, lilla vän — inga själfanklagelser i den tonen. Ser du då inte, att du går omkring med en martyrkrona, din själfuppoffring är ju så storartad som den någonsin kan bli. Men i alla fall är det inte skäl att sträcka ut den längre. Du förstår väl, hvad du nu skall göra.

Harriet svarade ej. Hon satt med hufvudet i händerna och stirrade ned mot marken.

— Kors i himlens namn, barn, du tänker väl inte gå på i galenskapen?

— Hvad skall jag göra! Pappa är glad, mamma är lycklig, där hon ligger... stackars mamma — bröderna ha andats ut och det var inte för tidigt... och nu skulle jag göra allting mörkt igen — nej, då blefve det visst ännu svårare att lefva.

— Och detta kallas för lifvet! Valdemar Dorph höjde tragiskt ögonen mot skyn.

— Det kunde kallas Inferno, sade hon trött.

— Och du hade tänkt promenera in i det med öppna ögon. Då nå jag säga, det var tur att jag hittade på dig — lagom för att förhindra spektaklet. Hör du, Harriet, vill du svara mig på en sak: var det något mellan dig och Josephsson?

— Nej, det kunde möjligtvis ha blifvit något, men så fick jag igen min syn i tid. Jag kunde inte högakta honom. Han var inte alls, som jag tänkt.

— Ja, du är visst mycket kinkig med högaktningen, sade han efter en paus.

— Det tycks så, svarade hon lakoniskt. Men när hon sagt det, sågo de på hvarandra och brusto ofrivilligt i skratt.

— Nej, tiderna äro allvarliga, sade han till sist. Hur är det, Harriet, högaktar du mig? kom det hastigt.

— Så du frågar — det vet du ju att jag gör.
— Det låter ju bra. Du som svärmar för rika friare, hvad säger du om att ta mig och lämna Kristian Höök åt sitt öde? Jag vill alls inte påstå, att jag är dig värd, som termen lyder, men jag passar dig kanske en härsmån bättre än nyssnämnda person.
Harriets svar var ett hjärtligt skratt.

— Menar du måhända, att det vore som att undslippa Scylla för att gripas af Charybdis, fortsatte han lugnt.

— Nej, för all del, svarade hon leende. Men det går inte ändå. Du och jag äro inte det minsta kära i hvarandra.

— Alltså tycker du, att din nuvarande förlofning dock har den fördelen att han är kär i dig?

— Åh, Valdemar, låt oss inte skämta med det här, afbröt hon och det plågsamt tunga allvaret kom tillbaka öfver hennes drag.

— Vare det långt ifrån mig! Men lofvar du mig att tänka på mitt förslag? För mig är det dödligt allvar.

De stora ögonen syntes en smula förvånade. — Tycker du om mig, Valdemar?

— Tja — det beror på hvad man menar med att tycka om. Förälskad i dig är jag väl inte — åtminstone inte ännu — men du är den bästa och intelligentaste kvinna jag hittills träffat på. Visserligen har jag inte högaktat dig så värst mycket den sista tiden, men jag ser att jag dömt dig för strängt — det är endast medlidande du förtjänar. — Ja, nu har jag talat fullt uppriktigt. Vill du nu sofva på mitt förslag ett par nätter, så kommer du kanske till ett beslut. I alla händelser får du absolut inte gifta dig med Höök. Behöfver du pengar, så vet du att jag har.

— Du är mycket god, Valdemar, mumlade hon. Nej, nu måste jag gå. Hon reste sig nervöst och såg på klockan.

— Jag får naturligtvis följa dig. De reste sig båda och gingo den smala stigen fram till Åby gård, där Valdemar tog afsked och begaf sig hem.

* * *

Käre Valdemar!

Jag antar du vet, att jag är hemma i Stockholm igen. Mamma blef sämre och det telegraferades. Nu har anfallet gått öfver och hon känner sig som förut. Men jag reser naturligtvis inte tillbaka till Åby ändå — det är så skönt att vara hemma, och hvad landtlifvets behag beträffar, så måtte jag inte förmå uppskatta det tillräckligt — åtminstone på Åby — jag trampar gatorna här med större nöje, oakadt värmen är hetsig.

När jag säger det är skönt att vara hemma, menar jag det ej i den bemärkelsen, att jag är glad till mods. Jag är tvärtom mera trött och förbi än någonsin förut. Jag måtte ha mist all kraft, allt mod. Det känns som om senorna vore afskurna — snart kan jag visst ej hålla mig uppe. Jag har nämligen talat med Kristian och det var en förfärlig stund. Aldrig kunde jag tro honom vara sådan. Han rörde upp himmel och jord, betedde sig som en vansinnig och hotade att skjuta sig, om jag tog tillbaka mitt ord. Det är ju både ömkligt och löjligt. Mig skrämde han emellertid — ty jag visste han skulle verkställa sitt hot, och det vågade jag ej ta på mitt samvete. Höökarnes lynnen ha fört icke mindre än tre af dem till själfmordet, att historien genom mig skulle upprepas vore fasanfullt. Men för hvar timme, som går, förstärkes en annan visshet: fortsattes detta förhållande, drifves jag fram till själfmord, ett andligt sådant måtte redan ha gått öfver mig. Hjälp mig, Valdemar, råd mig! Ping jag blott honom att godvilligt gå in på en brytning, men dithän får jag honom inte. En sak har jag dock vunnit: vår förlofning eklateras icke förrän i höst på min födelsedag. Jag har således hela sommaren på mig — men jag känner också Kristians orubbliga envishet. Han tänker sällan i dag ett, i morgon ett annat.

Förlåt mig, att jag kommer till dig, men jag har ingen annan att tala med. Allt är så obeskrifligt svårt — hvarför måste jag lefva?

Din vän Harriet.

Lilla Harriet!

När jag läste ditt bref, fick jag tårar i ögonen — det har visst inte hänt mig på tretio år. Det skedde gifvetvis ej därför att jag ansåg din ställning förtviflad, utan därför att du själf var det, stackars barn. Hvar i all världen har ditt forna duktiga jag tagit vägen? Låt nu se att du återfinnet det snart!

Beträffande Kristians hotelse, tror inte heller jag att den endast var ett skrämskott. Han skulle nog kunna utföra den. Men jag lofvar dig, att det ej kommer att gå dithän, blott tiden och undertecknad få samarbeta en smula. Säkert kommer han att ta saken med ro. Men i gengäld får du lofva mig att vara fullt lugn och tillsvidare spela den komedi, du så förtjänstfullt börjat med. Om ej min hjärna klickar alldeles — hvilken ovana hon sällan har — så skall du på din födelsedag undslippa förlofningen och i stället få en present, bestående af löjtnantens relativa jämnmod vid förlusten

af en vacker fästmo. Det är ju så du vill han skall känna det? Jag undrar, hur en så samvetsöm människa som du skall få det i fortsättningen af detta lifvet. Förvissad om att du öfvar dig i tålmod och ger mig carte blanche, säger jag farväl.
Din Valdemar Dorph.

Bästa Harriet!

Länge har jag varit tveksam om hvad jag skulle göra, men nu har jag fattat beslutet att skriva till dig, jag tror, det skall gå bättre att tala till dig skriftligen än muntligen. Du har nog varit förvånad, dels öfver mitt sätt sista tiden vi varit tilltammans och dels öfver att jag ej sammanträffat med dig så ofta denna höst. Jag medgifver, att mitt uppförande icke varit så, som du haft rätt att fordra, i synnerhet om man tar i betänkande hvad som föreföll mellan oss båda den gång du framkastade möjligheten af en upplösning af vårt förhållande. Jag var då djupt olycklig och kunde icke sätta mig in uti, att jag skulle förlora dig. Att jag nu delvis har kommit på andra tankar, beror på många omständigheter, som dels skulle upptaga för mycket utrymme att berätta här, och dels äro de kanske sådana, att jag icke anser du behöfver höra dem. Ja, Harriet, jag får bekänna att jag icke nu är precis densamme som för ett halft år sedan, och du hade nog rätt, då du yrkade på vår förlöfnings uppskjutande, på det vi skulle ha tillfälle att ännu grundligare pröfva oss. Förlöfning och giftermål äro viktiga saker, och man kan få lida djupt, om man förhastar sig.

Som det sades i somras var det bestämdt att vår förlöfning skulle eklateras som i morgon. Jag har mycket tänkt därpå och kommit till det resultat, att jag står mycket tveksam. Mina känslor ha nog undergått en förvandling, jag bekänner hellre detta ärligt för dig, på det du själf måtte få afgöra hur du vill ha det, än jag går och tiger och först, när det är för sent, försöker hindra hvad som skulle bli en olycka för oss båda. Nu vet du hur saken står för mig, nu får du själf afgöra. Om jag gör dig ondt med detta bref, så beder jag dig om förlåtelse, men min heder bjöd mig att skriva så.

I förhoppning om att ingenting skall hindra oss att fortfarande vara vänner, tecknar jag din alltid tillgifne Kristian Höök.

Lilla flickebarn!

Den, som skriver dessa rader mötte i förmiddags löjtnant Kristian Höök och drogs af honom in på ett kafé, hvars väggar för cirka tre kvarts år sedan lysnade till ett djupt förtroende. Den minnesvärda händelsen upprepades i dag — enda skillnaden var blott, att det förtroliga meddelandet innehöll: att ett bref afgått i dag, och att detta brefs innehåll innebar ett öfverstrykande af det första förtroendet. — Alltså har världen kommit i rätta gånger igen.

Som du kanske erinrar dig, friade jag till dig en klar och vacker försommar dag. Det skedde ej i så väl valda ordalag som det borde — också har mitt frieri resulterat i det tomma intet. Nu är det visserligen en ful och töcknig höstdag, men icke förty dristar jag mig att upprepa mina ord. Hvad har du att svara därpå? Käraste Harriet, jag håller så mycket af dig, som en dödlig varelse som jag någonsin förmår.
Din Valdemar Dorph.

Käre Valdemar!

Äfven om jag ej fått ditt bref, skulle jag ha skrivit till dig i dag. Den ro och djupa tacksamhet, jag nu känner, är jag skyldig dig — det är din förtjänst att jag återigen får andas. Käre vän, jag vet ju inte hvad du gjort, jag antar du öfvertygat honom om att jorden rymmer flera flickor än jag eller något ditåt —

men resultatet af ditt arbete har ändå blifvit sådant, att jag känner lust att tacka dig på mina knän. Har jag förut ej kunnat sofva om nätterna på grund af ångest, kan jag nu ej sofva för min glädjes skull. Tack, käre Valdemar, du har varit så oändligt god emot mig!

Du frågar? Men den erfarenhet jag haft, har lärt mig att vara noggrann med svaren. Jag kan inte säga ja, inte nu. Men mitt hjärta är fullkomligt fritt och jag ger dig tillstånd att eröfra det. Om du kan eller inte kan det, vet jag ej, framtiden endast kan utvisa det. Men bland alla jag känner, synes det mig, som vore du den, som ägde de största betingelserna för en dylik gärning.

Visst blef stämningen något tryckt härhemma, när desillusionen kom, dock ej som jag väntat. Bröderna, som ha jämförelsevis höga tankar om sin syster, taga det lugnast, emedan de räknade ut, att jag vore värd en något snillrikare man än löjtnant Höök. Pappas affärer ha dessutom den sista tiden visat ovanliga tendenser till förbättring.

När jag ser hvad jag skrivit som afslag på ditt frieri, erinras jag om flickan, som begärde en veckas betänketid, men lät sin begäran åtföljas af de orden, att hvad hon än komme att svara, inte blef det nej. Farväl, käre Valdemar.

Din vän Harriet.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. Lördagen den 30 dennes begyner frkn Sigrid Arnoldson ett kortare gästspel å kungl. teatern. Helt visst skall den älskvärda sångerskan mötas af varmt intresse från hufvudstadens musikälskande publik.

— *Kungl. teaterns abonnementsföreställningar* taga sin början den 11 oktober. Onsdagen blir jämväl i år den ordinarie abonnementsdagen och omfattar teckningar 30 föreställningar. Abonnementspriset bli desamma som under föregående säsong. Anteckning till abonnement eger rum å Kungl. teaterns kansli hvardagar kl. 12—4 e. m.

SVENSKA TEATERNs framförande af den danske bokmakaren Walter Christmas' komedi "En lektion", som skulle gifva dess celebra gäst, fru Betty Nansen, tillfälle att i en för den svenska publiken ny roll vidga synen öfver hennes konstnärskap, höll icke hvad man väntade. Därtill var hela stycket af en allt för tarflig halt, och ej ens fru Nansens inträngande karaktäristik och rika nyanseringskonst förmådde omsätta författarens oslipade stenar i njutbart bröd. Det var allfort Magda och Cyprienne, man hyllade i den högvalborna Polly Wangel, och inropningarna efter sista aktslutet innebuero en reklamation till uppgifte, mera värdiga konstnärinnans lysande talang.

När detta nu gäller för själfva stjärnerollen, kan man förstå att drabanterna fingo beskriva sina banor i nästan jämnrått skumrask. En liten glimt bröt någon gång igenom från Oscar Bäckströms bonhomie, från John Riegos typräffsäkerhet, och en grell bengalisk eld ur någon Wieneroperett blossade in sitt släckande sken med Emma Meissners varietédam — och tännde den talrikt förstickna varietépubliken i hänförd flamma! Hennes blef också aftonens blomsterhyllning, en jättstor kalkkorg full med skrikiga astrar, som åter och åter injublades, medan fru Nansen försagd retirerade i den djupaste fondens diskreta skymning. Lagarne delades — utom scenen — af direktör Ranft och den för ändamålet enkom hitreste hr Christmas.
J. N—G.

"IDEOL"

nytt, oskadligt konserveringsmedel för saft, sylt, gelé, kompotter, marmelader, inläggningar etc.

OBS! Bruksanvisning å hvarje paket! OBS! Fabrikationen af Ideol står under uppfinnarens, Professor Lagerheims kontroll.

HYLIN & C:o F. A.-B.
Stockholm.

KONSERTFÖRENINGEN har nu fastställt programmen till sina samtliga orkesterkonserter under den stundande säsongen.

Följande nyheter komma att utföras: Symfoni D-dur nr 3 af den danske komponisten Louis Glass, "Harold en Italie", symfoni med obligat altviolin af Hector Berlioz, "Faust-symfoni" (med tenorsolo och manskör) af Fr. Liszt, Pianokonsert nr 2 (ny) af Wilh. Stenhammar, samt slutscen ur Götterdämmerung af Rich. Wagner. Dessutom komma verk af Cherubini, Brahms, Wagner, Bizet, Norman och Hallén att utföras. Vid första konserten komma utslutande verk af Mozart att gifvas, nämligen ouverture till "Idomeneo", pianokonsert, D-moll, "Brefarian" ur "Don Juan", Variationer och menuett ur "Divertimento", D-dur, för stråkorkester och horn samt G-moll-symfonien. Som solister vid konserterna komma att medverka: fruarna C. Östberg, D. Edling och Clausen, hrr Wilh. Stenhammar, Wilh. Klein samt violinisten Georg Høeberg från Köpenhamn.

Vid kammarmusikkonserterna, som gifvas med biträde af Aulinska kvartetten, komma följande nyheter att spelas: Piano-trio, Fissmoll af C. Franck, Stråkkvintett af Ant. Bruckner, "Grosse Fuge" för stråkkvartett af Beethoven, af hvilken dessutom kvartetterna Ess-dur, op. 74, (Harpkvartetten), A-dur op. 18 och F-dur op. 59 äro ämnade att gifvas, Forellen-kvintett af Fr. Schubert. Af svenska verk komma att gifvas Stråkkvartetter i Ess dur af Berwald, i F-dur af Stenhammar, samt Pianokvartett E-moll af Norman. Härforutom spelas också arbeten af Mozart och Schumann. Första orkesterkonserten gifves tisdagen den 24 oktober och första kammarmusikkonserten måndagen den 30 oktober.

Rörande föreningens folkkonserter med orkester komma upplysningar längre fram att meddelas.

SOLISTKONSERT. Violinisten Sven Kjellström, bosatt i Paris, och pianisten Alfred Roth från London, hvilka under sommaren varit på besök i Sverige, komma före sin återresa till utlandet att gifva en konsert härstädes torsdagen den 5 oktober i Musikaliska akademiens stora sal.

RÄTTELSE.

MAN HAR bedt oss påpeka en oriktighet, som insmugit sig vid affattandet af underskriften till den i Idun nr 34 för i år införda grupp bilden från festbanketten i Chicago för fru Anna Hellström. Banketten gafs nämligen icke af Det svenska sångarförbundet, utan af staden *Chicagos svenska damer*, hvilket härmed till rättelse meddelas.

HUSMODRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af Hafregryn & Korngryn erhålla Hafregrynskvarnen "Sveas" i London med Guldmedalj belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/2 & 1/4 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaket rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokhet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.
Hafregrynskvarnen Svea,
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.
Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo.
Fläsk 102, Oxkött 48, Rågröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjöl 87, Korngryn 116, SVEA Hafregryn 153.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 1—7 OKT. 1905.

Söndag: Currysoppa; färserad gädda med kräftsås; stekta järpar med körs-

bärssalad, syltgurka och brynt potatis; vaniljglace med mandeless.

Måndag: Falsk hare med stufvad blomkål; soppa på pären.

Tisdag: Grönsoppa med mjölk; kokt kolja med potatis och senapsås.

Onsdag: Persiljefyllt kalbringa med pressad potatis, lingon och syltök; äppelmos med mjölk.

Torsdag: Får i kål; petits chouxpudding.

Fredag: Pannbiff med potatis; krusbärssoppa med skorpor.

Lördag: Afred buljong med vermiceller; blodplättar med sylt.

RECEPT:

Currysoppa (f. 6 pers.) 1 rotselleri, 2 morötter, 2 lit. buljong, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, 2 äggulor, curry efter smak, salt, cayennepeppar, 2 dcl. risgryn, vatten, salt.

Beredning: Rotselleriet och morötterna ansas på vanligt sätt, skäras i fina strimlor och kokas mjuka i buljongen, som därefter silas. Rotsakerna läggas i soppsålen. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen påspådes litet i sänder och soppan får koka i 10 min.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen. Använd därför endast

Gyllenhammars
patenterade
hafregryn,
hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad specieriaffär.
Aktiebolaget
Göteborgs Ris- & Valskvarn.

hvar efter den afredes med äggulorna och får sjuda, men ej koka. Soppan afsmakas med currypulver och kryddorna. Risgrynen skällas i hett vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, upphållas i durkslag, spolas med varmt vatten, få afrinna och uppläggas på karott samt serveras till soppan.

Färser ad gädda (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. gädda, 1 tsk. ättika, 2 tsk. salt.

Till färsen: 150 gr. skrapadt fiskkött, 70 gr. smör, 10 gr. hvetemjöl, 1 ägg, 1 1/2 dcl. grädd eller mjölk, 1 tsk. salt, 1 knifsudd hvitpeppar, 1 knifsudd socker, 1/2 ägg till pensling, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3 kkp. fiskbuljong.

Beredning: Gäddan rensas helst gäddan innan den skall användas. Den fjällas, uppskäres i buken, inälvorna urtagas, och fisken sköljes mycket väl samt torkas med en fiskhandduk. Den gnides sedan in- och utvändigt med ättikan och saltet och får hänga på svalt ställe till följande dag.

Då utskäres ryggen med en hvass knif. men hufvud och stjärt få kvarstå. (På benet kokas buljong att spåda fisken med). Af fiskköttet skrapas 150 gr., hvarvid alla småben noga borttagas. Det skrapade köttet hackas fint och stötes därefter tillsammans med smöret och mjölet i stenmortel, tills massan är fin och sammanhängande. Ägget vispas upp med grädden och kryddorna. Denna blandning

Den förståndiga husmodern

bakar själf hvetebrödet och använder aldrig annat jäsningsmedel än Lagermans Bakpulver "Tomten".

Recepter för bakning, utarbetade af Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, medföljer hvarje burk eller paket.

tillsättes matskedsvis i färsen, som bör arbetas 1/2 tim. Gäddan fylls med färsen (ej för full), hvarefter buken hopsys med blesrysör. Fisken penslas med det uppvispade ägget och beströs med stötta skorpor. Smöret brynes i en lång panna, gäddan lägges och brynes vackert i ugnen, hvarefter den kokande fiskbuljongen påspådes och fisken får steka färdig, un-

der det den ofta öfveröses. Till stekningen åtgår omkring 1/2 timme.

Den serveras med kräft- eller champignonsås.

Kräftsås (f. 6 pers.) 1 tjog kräftor eller 2 hg. insaltade kräftstjartar, 1 msk. smör (10 gr.), 2 msk. hvetemjöl, 3 dcl. fiskspad, 3 dcl. tunn gräddes, salt, hvitpeppar, socker, 1 äggula.

Beredning: Användas kräftor, kokas dessa helst dagen förut. De rensas och stjartar och klor användas till såsen. Salta kräftstjartar måste urvattnas i flere timmar, innan de kunna användas. Smör och mjöl sammanfråsas, fiskspadet och grädden tillsätts litet i sänder, hvarefter såsen får koka i 10 min. Kräftstjartarna iläggas, och såsen afredes med den uppvispade äggulan och får sedan endast sjuda.

Såsen afsmakas med kryddorna och serveras mycket varm.

Stekta järpar (f. 6 pers.) 4 järpar, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 4 kkp. buljong,

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock gräddes.

Till garnering: Kokta äpplen, vinbärsgele, brynt potatis.

Beredning: Järparna plockas, svedas eller flås, tagas ur, sköljas väl och torkas med en köttandduk (äro de frusna läggas de några timmar i mjölk).

De späckas eller beläggas med späckskifvor och uppsättas, smöret brynes i en stekgryta, järparna nedläggas med brösten upp och brynas väl på alla sidor.

De saltas och spådas med den kokande buljongen litet i sänder och få sakta steka omkr. 1 tim., under det de ofta öfveröses. Järparna klyfvas längs efter, uppläggas på varmt serveringsfat och garneras med kokta äppelhalvor, fyllida med vinbärsgele samt brynt potatis.

Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen tillsättes litet i sänder under rörning, och såsen får koka 10 min. Grädden ihålles, och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Falsk hare (f. 6 pers.) 3 hg. benfritt oxkött, 2 1/2 hg. svinkött, 1 hg. späckfläsk, 4 ettöres skorpor, 2 kkp. mjölk, 2 ägg, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till pensling: 1 ägg, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör, (40 gr.) 4 dcl. buljong eller vatten.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, köttjus.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves 3 ggr genom köttkvarn. Späcket skäres i fina strimlor. De stötta skorparna blandas med mjölk och de uppvispade äggen samt få stå och svälla 1 timme. Köttet arbetas 1/2 tim., hvarefter skorpblandningen jämte kryddorna tillsätts. Färsen arbetas änyo 1/4 timme. En panna smörjes med kallt smör, färsen nedlägges däri, formas till en aflång bulle, som tillplattas på sidorna, så att den

liknar en harrugg, och späckas tätt med de fina späckstrimlorna, penslas med ägget samt beströts med de stötta skorparna. Färsen får steka i ugn omkr. en timme och spådas med den kokande buljongen, litet i sänder, samt öfveröses hvar 10 min. Den uppläggas på varmt serveringsfat, skäres i vackra skifvor och garneras med brynt potatis och persilja.

Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen påspådes, litet i sänder, och såsen får koka 10 min. Serveras i särskild säsakål.

Petits chouxpudding (f. 6 pers.) 33 cl. gräddes, 8 cl. skiradt smör, 8 cl. rismjöl, skalet af 1/2 citron, 2 msk. strösocker, 6 ägg.

Till formen: 2 kkp. strösocker, 3 msk. kokande vatten.

Beredning: Sockret brynes lätt i en tackjärnsanna. det kokande vattnet tillsättes och härmed beklädes en bleckform.

Grädden kokas upp och blandas med det skirade smöret, hvarefter rismjålet

ivispas och massan får ett godt uppkok samt får kallna. Därefter tillsätts citronskalet, sockret och äggulorna, en i sänder. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hålles i den beklädda formen, ett lock pålägges, och puddingen får koka i vattenbad omkr. 1 tim.

Den uppstälpes och serveras varm.

Krusbärssoppa (f. 6 pers.) 1 lit. gröna krusbär, 2 1/4 liter vatten, skalet af 1/4 citron, 1 msk. potatismjöl, 1 1/2 kkp. strösocker, 2 äggulor.

Beredning: Krusbären sköljas och påsätts, tillika med citronskalet, i kokande vatten och få koka, tills de äro mjuka, då soppan silas. Den afredes därefter med potatismjålet, utrördt i litet kallt vatten och får ett godt uppkok. Sockret och äggulorna röras i soppskålen omkr. 20 min., hvarefter soppan tillslås under kraftig vispning.

Den serveras med makaroner eller små skorpor.

PARAPLY "SOLID" 2 ÅRS GARANTI. Egen tillverkning. Bennaström & Jansson Paraplymagasin, 45 Regeringsgat. 45, STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER Remington. Institut för undervisning i Maskinskrifning och Stenografi. Karduanmakaregatan 1, Stockholm.

För 14 års flicka önskas lärarinna, skicklig att undervisa i vanliga skolämnen och språk, särskildt talöfningar i tyska. Hälst musikalisk. Svar till »Godt hem i Stockholm», adr.: Distributionsbyrå, Drottninggatan 41.

En musikalisk lärarinna, kunnig i franska, önskas för att undervisa en 7 års flicka i vanliga skolämnen. Svar jämte fotografi och rek. sändes till »M. R.», Iduns exp., Sthlm.

Undervisningsvan, enkel och anspråkslös student eller lärarinna, villig läsa 3-dje klassens kurs med en gosse samt 5-te klassens med en flicka önskas. Betyg, pretentioner och referenser sändas till Fru Agnes Larson, Stenhammarn, Backe.

Goda platser för hushålls- o. barnfröknar, sällskaps-, vård. Lärarinnor att söka gen. Inack.-Byrån, Norrköping. Rikstel. 916. Brevsvar mot 2 porto.

Plats i höst vid textil konstslöjdvksamhet för konstnärligt begåfvad och utbildad, samt i broderi och konstväfnad kunnig ung dam, som dessutom äger affärsvana. Lön för fullt kompetent person 1,200 kr. jämte bostad, ljus och eldbrand. Svar med betyg och fotografi till »1,200», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Föreståndarinneplatsen vid ett af sällsk. Myrornas barnhem, i närheten af Göteborg, är ledig att tillträda d. 1 dec. Sökanden — ålder 25 å 35 år — bör vara barnkär och allvarligt sinnad, samt van vid arbete, ordning och enkelhet. Barnens antal är 10 å 12 och lönen, (oberäknadt julgåfva) 250 kr. pr år. Ansökan med afskrift af betyg, (äfvn skolbetyg) referenser samt fotografi torde sändas till froken Thérèse Setterberg, H. Östergat. 1, Göteborg.

Värdinneplats hos medelålders akademiskt bildad ungkarl i god samhällsställning finnes för bildad musikalisk dam af god familj, huslig och med förmåga att göra ett hem treffligt, frisk med treffligt utseende, godt sätt och flärdfri, 25 å 30 år gammal samt hälst ekonomiskt oberoende. Svar märkt »Värdinneplats», inom 8 dagar under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

En duglig, bildad flicka, skicklig i matlagning får plats med god lön som kokerska i liten familj i vacker trakt på landet. Behöfver ej diska. Svar med porträtt och referenser till »Hem» Söderhamn p. r.

En kunnig husa får god plats till 24 oktober eller 1 nov. Svar till Ingeniör Ståhlbacke, Bergvik.

Värdinneplats i hem i landsortsstad får bildad, hälst musikalisk flicka 25-30 år. Nya Inackorderingsbyrån Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

För hushållerska, kunnig i såväl gröfre som finare matlagning finnes plats ledig nästa 24 okt. då betygsskrifter o. fotografi insändes till Annebergs egendom, adr. Ekedalen.

En yngre familj, bosatt i Dalarne, nära järnväg, ämnar den 1 nov. göra ett försök att praktiskt sedt reda sig utan s. k. »familjeslafvinnor» och sökes fördenkull tvänne friska, hurtiga och anspråkslösa, bildade flickor, som, med hjälp af en för gröfre sysslor anställd 16 års flicka, vilja biträda husmodern med skötandet af hemmet och tre små barn. Alltså bör den ena vara kunnig i matlagning, den andra road af barnskötsel. Båda komma att anses som familjemedlemmar. Svar med fotografi, uppgift om ålder och rekommendationer emotes för den 10 okt. märkt »Godt humor», under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

Värdinna 23-35. Guvern. (lön 300). Kontors-, Handelsbitr. Flicka gå frun tillh. Ej inskrifn.-avgift. J. Larsson & Co, Sthlm., Lästn. 30.

Enkel, bildad flicka, kunnig i matlagning, får plats i familj. Svar med fotografi till »Hjälps & Sällskap», Lidmans annonsbyrå, Falun.

Kokerska, med utmärkta rekommendationer, erhåller lätt plats i liten officersfamilj i Uppsala. Hög lön. Svar till »R.», Uppsala p. r.

Ett flertal goda platser nu lediga för Hushållsbiträden och Barnfröknar. Norra Inackorderingsbyrå, Malmskilnadsgatan 27, Sthlm.

Duktig, anspråkslös flicka, med bildning och musikalisk talang samt sinne för landet, kan få plats hos bättre, barnlös familj i naturskön trakt i närhet af stad, om vana vid matlagning och hushållsbestyr finnes. Svar jämte fotografi och uppgift å löneanspråk m. m. utbedes till »Familjemedlem, landet», Iduns exp.

OBS! Enkel arbetsam flicka kunnig i matlagning och sömnad får plats på landet i Nov. Svar till »Godt hem» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b., torde åtföljas af fotogr. och betyg.

För en äldre sjuklig dam på landet önskas på längre tid en examinerad sjuksköterska. Svar till »B.», Hornsberg, Valdemarsvik.

Barnfröken till hjälp i hemmet önskas frisk, duglig, sykkunnig. Svar med rek. o. löneanspråk t. »Norrlandsläkare», Sollefteå p. r.

Barnfröken. För en bättre pålitlig och barnkär flicka, kunnig i sömnad, finnes plats i en liten familj till den 24 oktober d. å., att sköta en 3-årig flicka. Referenser, löneanspråk och fotografi torde sändas under adress arkitekt Gustaf Elliot, Södra vägen 24, Göteborg.

Barnfröken. En snäll, anspråkslös, barnkär flicka önskas till hjälp att tillse minderåriga barn hos familj på landet nära Karlstad. Svar emotes till »1905», adr. Edsgatan p. r.

Barnjungfru, barnkär och pålitlig, samt villig att deltaga uti inom ett hem förekommande göromål, önskas för tvänne barn om resp. 5 och 7 år. Rekommendationer, löneanspråk och, om möjligt, fotografi till Fru Lily Gillner, Victoriagatan 15, Göteborg.

Barnsköterska, kunnig i sömnad, ej under 20 år, önskas nästkommande 24 okt. för 5 barn, respektive 11, 9, 7, 6 och 3 år. Svar till »S. M. W.» Söderhamn.

Barnjungfru ej alltför ung, van vid barns skötsel, erhåller god plats genast i tjänstemannafamilj i större stationsnämnd, att deltaga i 2 barns skötsel. Bör vara villig deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar med rekommendationer, löneanspråk och fotografi sändes till »S. A.», Borås p. r.

Bildad flicka, som äger godt sätt med barn, erhåller bra plats i officersfamilj (3 barn, 5-9 år). Kunskep i sömnad samt om möjligt i franska språket. Svar med referenser och fotografi till »Villa Friden, Uppsala».

En frisk barnfröken af god familj, pålitlig och ordentlig kunnig i sömnad, ej under 20 år, erhåller plats i oktober. Svar med rekommendationer och löneanspråk till doktorinnan Ehinger, Dalarö.

En enkel o. anspråkslös flicka, van vid arbet., kan få plats att tillse barn, samt hjälpa till med hvarjehanda göromål. Svar till »Hilma», Annonnsbyrå, Ö. Larmg. 1 Göteborg.

En barnkär, musikalisk, frisk fröken önskas som hjälp för en sjuklig flicka. Den som ger massage äger företräde. Svar i och för vidare brefvexling sändes till »E. L. Carlsbergs gård, Vesterås».

Enkel, anspråkslös, barnkär, bättre flicka, villig att gå frun tillhanda samt kunnig i matlagning, sömnad och öfrigt inomhus förefallande göromål erhåller genast eller den 1 november plats i Bruksförvaltarfamilj, där hon får anses som medlem af familjen. Lön enligt öfverenskommelse. Ålder omkring 25 år. Fotografi och rekommendationer torde sändas under adr. »Bruksförvaltarfamilj», Iduns Exp f. v. b.

Snäll, duglig, barnkär, bättre flicka, villig, utan hjälp af jungfru, deltaga i alla göromål, får plats i liten tjänstemannafamilj vid järnvägsstation i vacker trakt af Helsingland. Svar inom 8 dagar med löneanspråk och fotografi till »Familjemedlem», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

En barnkär flicka af bättre familj, hälst musikalisk, som är villig åtaga sig skötseln af tre barn, däraf ett spädt, erhåller plats i grosshandlarefamilj i Norrländsk stad. Kommer att betraktas medlem i familjen och erhåller i lön 15 kronor i månaden och fri resa. Reflekterande bör hälst vara uppnadda 20 år. Svar jämte fotografi, som återsändes, inlämnas till »Grosshandlarefamilj», Iduns exp.

Barnsköterska äldre, pålitlig, barnkär, önskas från 15 okt. eller 1 nov. för tvänne barn, 4 1/2 år och 2 1/2 år gamla. Den sökande bör äfvén deltaga i städning. Goda betyg från föregående platser erfordras. Svar jämte fotografi samt uppgift om lönepretentioner insändes till »Barnsköterska», Nyköping p. r.

Bildad, barnkär flicka villig att hjälpa husmodern med 2 barn om 2 och 4 år. Arbetet kunnig i sömnad och handarbeten, får genast plats i tjänstemannafamilj. Svar om lönepretentioner m. m. till »T. A.», Bollnäs p. r.

Barnfröken barnkär och försedd med goda rekommendationer kan erhålla förmånlig anställning. Kompetens att läsa läxor med barn under 9 års ålder erfordrig. Den som är något kunnig i sömnad eger företräde. Svar med fotografi och betygsskrifter till »Barnväv 1905», Box 42, Göteborg.

En bättre flicka, frisk och barnkär, ej alltför ung kan den 24 nästa oktober erhålla plats såsom barnfröken. Goda vittor om arbetsamhet och ordning erfordras äfvén som vana vid sömnad. Kokerska och städerska finnes. Svar torde sändas till »S. T.», Malmö.

PLATSSÖKANDE

Lärarinna önskar plats i ämbetsfamilj några veckor under ferien, som börjar 1 dec., för att deltaga i alla till hushållet hörande sysslor. Kan betala något om så önskas. Svar emotes tacksamt till »Lärarinna» Iduns exp. f. v. b.

Franska. Ung schweiziska, van vid undervisning, med bästa referenser i Sverige och Schweiz, önskar från oktober sysselsättning, som lärarinna eller sällskap. Mademoiselle Auberjouis Pension Labarthe, Genève.

Ung flicka, sem genomgått 8-kl. läroverk, önskar plats att undervisa i vanliga skolämnen samt att deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar till »18 år» Iduns exp.

Värdinnor, Lärarinnor, Hushållsfröknar, Sjuksköterskor, Kontors- och Barnfröknar anskaffas. Norra Inack.-Byrån, Malmskilnadsgat. 27, Stockholm.

19-årig flicka af god familj, som genomgått 8-kl. läroverk och kindergårten, önskar plats i dylik skola eller familj. Svar före 10 okt. till »19 år» Uppsala p. r.

Musik. flicka, 19 år, med afgångsbetyg från statens 8-kl. normalskola + studentbetyg i tre ämnen, önskar plats som guvernant. Svar till »N. 19» under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

Ung, bättre flicka önskar nu genast plats att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen samt äfvén om så önskas i de första grunderna i engelska, tyska och musik, äfvén om tiden tillåter villig deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar till »E. S.», Hvetlanda.

Kvinnlig sjukgymnast med goda betyg och godt handlag önskar anställning i familj i stad eller på landet. Små pretentioner. Svar till Sjukgymnast Wera Nordensvan, Skolngatan 11, Göteborg.

Ett fruntimmer från godt hem, som fyra år innehaft plats å kontor, vandt vid kassa & bokföring och äfvén vandt vid att förestå eller deltaga i hushållsgöromål önskar ombyta af plats. Svar till »Pålitlig & samvetsgrann», Kalmars p. r.

Undersköterskeplats söker flicka med flere års vana vid sjukvård. Svar till »Villigt och vänligt sätt» Iduns exp.

Utexaminerad sjukgymnast önskar nu genast plats i fam. År äfvén villig deltaga i förefall. göromål. Van vid sjukvård. Små pretentioner. Svar märkt »Goda rekommendationer», Wadstena p. r.

Plats önskas af musikalisk och undervisningsvan lärarinna. Svar till »Elsy 29» Iduns exp.

En 27-års flicka från godt hem, önskar plats, kunnig i husliga göromål samt matlagning, bakning, sömnad, handarbeten och musik. Betyg från flera hem. Svar till »Villigt», Vester-vik p. r.

Värdinneplats sökes af bildad person fullt kompetent att förestå och ordna bättre hem. Prima referenser kunna företes. Svar märkt »36 år», till Svenska Telegrambyrå, Malmö.

Ung flicka af god familj som genomgått tekniska skolan samt studerat målning utomlands önskar plats som lärarinna i familj, hälst på landet. Är kunnig i handarbete. Små pretentioner. Svar till »Konst och familjelif», Stockholm p. r.

Bättre flicka, van att förestå hushåll, kunnig i matlagning och i ett hem förekommande göromål samt musik, önskar plats. Svar med uppgift om löneförmåner emotes tacksamt. Box 3, Borås.

Ung värländska från godt hem, barnkär och något musikalisk, med fallenhet för det husliga, önskar plats i bildad familj. Svar till »21 år», Seffle.

Enkel och anspråkslös flicka önskar plats helst i prästgård att vara husmodern behjälplig med hvarjehanda göromål. Svar till »Villigt», Gammals-torp p. r.

21-årig flicka af adlig familj, som givna genomgått 8-kl. läroverk och handelsskola med goda betyg önskar anställning såsom sällskap eller föreståndarinna för ett hushåll eller elektrisk hos äldr. dam. Behåskar fullkomligt engelska språket. Svar emotes tacksamt af »D. R.», Kristianstad p. r.

Plats som värdinna o. husföreståndarinna sökes af bildad, medelålders tyska, fullt förtrogen med alla inom ett svenskt hus förefallande göromål. Svar till »Verksamhet», Iduns exp., f. v. b.

Två bildade flickor från goda hem önska plats till hösten som sällskap och hjälp, om möjligt å samma ort. Närmare underrättelser genom korrespondens med »Duo», Hudiksvall p. r.

En ung flicka önskar mot fritt vivre eller billig inackordering komma i prästhus eller på större gård för att lära sig matlagning. Vore villig att biträda vid skrifögromål om sådana finnes. Svar till »Postkast 117», Winslöf.

Såsom medlem i familj önskar ung, förlöfvad flicka plats för att deltaga i alla påfallande hushållsgöromål. Någon lön önskas. Svar till »Hulda 21», Iduns exp.

I matlagning, bakning, sömnad kunnig bildad flicka, söker plats. Svar »Duglig-Arbeitsam» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå Stockholm.

Plats som sällskap och som husmoders hjälp önskas af en barnkär bättre flicka, till den 1 okt. Sökanden är något musikalisk. Svar emotes tacksamt till »S-d» Gefle p. r.